

Plan opiekuńczo-wychowawczo- edukacyjny
Żłobka Gminnego w Boguchwałowicach

Spis treści

Spis treści	2
Wprowadzenie.....	3
Obszar: Organizacja – podstawowe warunki opieki	5
Obszar: Bezpieczeństwo i zdrowie	8
Obszar: Adaptacja w żłobku i sytuacje przejścia w placówce	12
Obszar: Sytuacje codzienne – żywienie	18
Obszar: Sytuacje codzienne – odpoczynek.....	22
Obszar: Sytuacje codzienne – czynności opiekuńczo – higieniczne	24
Obszar: Edukacja i rozwój dziecka.....	26
Obszar: Infrastruktura i przestrzeń.....	33
Obszar: Niepełnosprawność i specjalne potrzeby dzieci	41
Obszar: Rodzina	43
Obszar: Personel – kwalifikacje, kompetencje i rozwój zawodowy	46
Załącznik: Zalecenia dietetyczne	50

Wprowadzenie

Dlaczego jakość jest ważna w opiece nad małymi dziećmi?

Wczesne dzieciństwo to kluczowy okres w życiu człowieka determinujący jego późniejsze możliwości edukacyjne, zawodowe i życiowe. Najmłodsze dzieci są szczególną grupą społeczną. Na tym etapie ich życia zachodzą zasadnicze procesy rozwojowe oraz kształtują się podstawowe kompetencje emocjonalne, społeczne i poznawcze, dlatego też potrzebują one odpowiedniego wsparcia oraz dobrego środowiska do rozwoju i uczenia się.

Uzupełniając podstawową rolę jaką pełni rodzina, wczesna opieka i edukacja wysokiej jakości stwarza wszystkim dzieciom odpowiednie warunki rozwoju ich potencjału życiowego oraz ma głęboki i długotrwały wpływ na ich funkcjonowanie. Daje dzieciom poczucie emocjonalnego bezpieczeństwa i akceptacji, rozwija ciekawość świata, wspiera chęć uczenia się, ma wpływ na umiejętność nawiązywania i utrzymywania kontaktów społecznych, kształtuje umiejętności radzenia sobie w nowych warunkach, rozwija zachowania prozdrowotne, zapewnia optymalne dorastanie. Jest fundamentem umożliwiającym pomyślny przebieg uczenia się przez całe życie, jednym z kluczowych elementów integracji społecznej, ściśle powiązanej z polityką równych szans, skuteczną strategią prewencji społecznej oraz czynnikiem zwiększającym szanse na zatrudnienie (Komisja Europejska, 2011; EACEA, Eurydice, 2009, Strategia Europa 2020r.).

Wczesna opieka i edukacja dobrej jakości jest również skutecznym środkiem polityki prorodzinnej, ponieważ wspiera rodziny z małymi dziećmi i umożliwia rodzicom lepsze godzenie obowiązków rodzinnych i zawodowych, zwiększając ich szanse zatrudnienia.

Korzyści z wczesnej opieki i edukacji dobrej jakości są więc długofalowe i mają charakter zarówno edukacyjny, społeczny oraz ekonomiczny.

Co to są standardy?

Ważnym etapem budowania i rozwijania jakości opieki dla dzieci do lat 3 jest określenie wymogów (standardów), jakie stawiane są placówkom realizującym opiekę nad najmłodszymi dziećmi. Standardy są granicą jakości, mają za zadanie zapewnić wszystkim dzieciom w powyższych placówkach właściwą opiekę fizyczną, psychiczną i zdrowotną oraz odpowiednią do wieku edukację.

Po co są standardy?

Standardy pozwalają zrozumieć, czym jest jakość w systemie opieki nad dziećmi do lat 3. Definiują i opisują, w oparciu o wiedzę o rozwoju małych dzieci, w jaki sposób ma być organizowana i sprawowana nad nimi dobrej jakości opieka.

Standardy przekazują również informację osobom pracującym w placówkach opieki dla dzieci do lat 3, jakie są wobec nich oczekiwania. Dają podstawy do systematycznej ewaluacji i autoewaluacji pracy z rodzinami małych dzieci oraz mogą planować jej rozwój. Zapewniają ramy do monitorowania zgodności działań placówki z podstawowymi przepisami, wymogami i regułami.

Standardy dają także wiedzę rodzicom na temat tego, czym jest jakość i czego mogą oczekiwać od systemu opieki. Dla decydentów i ekspertów standardy są drogowskazem do kolejnych działań i powinny być brane pod uwagę przy decyzjach związanych z rozwijaniem systemu opieki dla dzieci do lat 3.

Jak należy wprowadzać standardy?

Stworzenie standardów jest jednym z kroków w długofalowym procesie budowania i rozwijania jakości systemu opieki dla dzieci do lat 3 w Żłobku Gminnym w Boguchwałowicach

Kolejne proponowane etapy procesu standaryzacji systemu opieki dla dzieci do lat 3 , to:

- Upowszechnianie i promocja opracowanych standardów jakości;
- Wsparcie personelu poprzez zwiększenie wiedzy i kompetencji pracowników Żłobka, wzmacnianie prestiżu zawodu opiekuna małego dziecka oraz wspieranie w procesie wprowadzania opracowanych i przyjętych standardów (np. szkolenia, seminaria, wykłady, spotkania umożliwiające wymianę doświadczeń, poznawanie dobrych praktyk.), a także doposażenie placówki w odpowiedniej jakości wyposażenie, materiały, pomoce i zabawki;
- Opracowanie systemu monitoringu i ewaluacji jakości pracy placówki;
- Prowadzenie działań monitorujących realizację standardów jakości opieki oraz ewaluacyjnych.

Obszar: Organizacja – podstawowe warunki opieki

Żłobek powinien w taki sposób organizować swoją pracę, by tworzyć optymalne warunki rozwoju dla małych dzieci, biorąc uwagę wiek dzieci, ich wrażliwość oraz zależność od dorosłych w zakresie zaspokajania podstawowych potrzeb.

Każda placówka funkcjonuje w oparciu o akty prawne oraz dokumenty regulujące podstawowe warunki opieki nad dziećmi. Dokumentacja formalna i merytoryczna żłobka jest podstawą spójności działań całego personelu. Dzięki temu zespół zna cele, zadania oraz ważne dla wszystkich wartości w zakresie pracy z dzieckiem i rodziną. Dokumenty są też podstawą do rozwijania pracy żłobka.

Z badań wynika, że o jakości opieki nad najmłodszymi dziećmi w bardzo dużym stopniu decydują podstawowe warunki opieki, czyli wielkość grupy, w której dzieci przebywają, stosunek liczby opiekunów do liczby dzieci oraz stałość opiekunów podczas całego pobytu dziecka w żłobku (Bee, 2004). Niewielkie liczebnie grupy, większa liczba opiekunów, zapewnienie stałości, elastyczny rytm dnia – to wszystko zabezpiecza podstawowe potrzeby małych dzieci oraz daje możliwość sprawowania opieki w sposób jak najbardziej zindywidualizowany, dostosowany do każdego dziecka.

Organizacja żłobka powinna również umożliwiać elastyczne godzenie życia rodzinnego i zawodowego. Sprzyja temu badanie potrzeb rodziców związane z czasem ich pracy i wynikające z tego dostosowanie do tych potrzeb – w miarę możliwości – godzin pracy żłobka, przerw urlopowych oraz czasu pobytu dziecka w placówce.

Standard 1 Żłobek funkcjonuje w oparciu o dokumenty i akty prawne regulujące podstawowe warunki opieki nad dziećmi

Opisy standardu i sposoby jego realizacji:

1.1. Żłobek funkcjonuje w oparciu o statut.

- Placówka posiada zatwierdzony przez właściwy organ prowadzący statut.
- Statut zawiera elementy określone zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w szczególności:
 - nazwa i miejsce prowadzenia,
 - cele i zadania oraz sposób ich realizacji,
 - warunki przyjmowania dzieci,
 - zasady ustalania opłat za pobyt i wyżywienie, w tym w przypadku nieobecności dziecka,
 - zasady udziału rodziców w zajęciach.

1.2. Placówka posiada niezbędne regulaminy określające organizację pracy placówki.

- Placówka posiada regulamin organizacyjny, zgodny z obowiązującymi przepisami prawa, który określa organizację wewnętrzną pracy żłobka, w tym, godziny pracy placówki.
- Placówka posiada regulaminy określone prawem dla samodzielnych jednostek organizacyjnych: regulamin pracy, regulamin wynagradzania pracowników, politykę bezpieczeństwa, kontrolę zarządczą i kodeks etyki.

1.3. Placówka prowadzi dokumentację związaną z opieką nad dziećmi.

- Placówka posiada dokumenty zgłoszeniowe dziecka do placówki.
- Placówka posiada umowy świadczenia usług w opiece nad dzieckiem do lat 3 zawarte z rodzicami.
- Placówka posiada ankietę informacyjną o rozwoju dziecka wypełnioną wspólnie z rodzicem.
- Opiekunowie wypełniają codziennie listy obecności dzieci.
- Opiekunowie prowadzą dokumentację codziennych aktywności grupy dzieci.
- Placówka prowadzi arkusze obserwacji każdego dziecka, aktualizowane minimum raz w roku.
- Placówka posiada upoważnienia do odbioru dziecka, w przypadku gdy odbiera je z placówki inna osoba niż rodzic.
- Placówka posiada zgody (imienne oświadczenia) na wykorzystanie wizerunku dziecka do działań informacyjnych i edukacyjnych.
- Placówka posiada procedury dotyczące zapewnienia bezpieczeństwa i zdrowia dzieci.
- W przypadku dzieci z niepełnosprawnościami lub wymagających szczególnej opieki, placówka prowadzi dokumentację dotyczącą indywidualnych procedur pracy z dzieckiem.

Standard 2 Organizacja pracy żłobka uwzględnia wiek i potrzeby rozwojowe dzieci oraz potrzeby rodziców

Opisy standardu i sposoby jego realizacji:

2.1. Organizacja placówki uwzględnia dbałość o samopoczucie i prawidłowy rozwój dzieci.

- Czas przebywania dziecka w żłobku wynosi do 10 godzin. Z uwagi na dobro dziecka rekomenduje się, by czas przebywania dzieci w placówce nie przekraczał 9 godzin.
- Opiekę nad dziećmi sprawują opiekunowie w liczbie określonej przez obowiązujące przepisy prawa (1 opiekun na 8 dzieci powyżej roku i 1 opiekun na 5 w przypadku, gdy w grupie jest dziecko z niepełnosprawnością).
- W miarę możliwości placówki, liczebność grup jest jak najmniejsza, nie przekracza 20 dzieci.
- W miarę możliwości placówki, na każdą grupę jest zatrudniona dodatkowa osoba jako pomoc opiekuna.
- Dla zachowania stałości opieki i poczucia bezpieczeństwa, dzieciom - przez cały ich pobyt w żłobku - towarzyszą ci sami opiekunowie lub część z nich.
- W przypadku zmiany opiekunów, dotychczasowy opiekun wprowadza stopniowo nowych opiekunów do grupy.
- Placówka działa w oparciu o zrównoważony rytm dnia, który uwzględnia potrzeby w zakresie odpoczynku, ruchu, zabawy i aktywności: społecznych, emocjonalnych, poznawczych i usamodzielniających dzieci. Rytm dnia jest elastyczny i dopasowany do wieku dzieci oraz ich potrzeb.
- Ramowy rytm dnia jest znany rodzicom i dzieciom, umieszczony na tablicy informacyjnej, stronie internetowej, dla dzieci zwizualizowany graficznie np. zdjęciami.
- Placówka zapewnia codzienne przebywanie dzieci na świeżym powietrzu, jeśli sprzyjają temu warunki atmosferyczne, z wyłączeniem sytuacji, gdy temperatura spada poniżej minus 5 stopni, wieje silny wiatr, jest upał lub smog.

2.2. Placówka uwzględnia potrzeby rodziców dotyczące podstawowej opieki nad dziećmi.

- Godziny otwarcia placówki, w miarę możliwości, uwzględniają potrzeby rodziców. Żłobek otwarty jest od poniedziałku do piątku, minimum 10 godzin dziennie, w godz. 6.30 - 16.30.
- Żłobek zapewnia całoroczną opiekę nad dziećmi, z wyjątkiem świąt ustawowo wolnych od pracy oraz przerw urlopowych ustalonych w placówce. Rodzic informowany jest o dniach wolnych z wyprzedzeniem.

- Placówka posiada stronę internetową, która jest formą komunikacji żłobka z rodzicami i społecznością lokalną. Informacje na stronie uzupełniane są na bieżąco. Na stronie umieszczone są sposoby kontaktowania się z placówką: e-mail, telefony.

Obszar: Bezpieczeństwo i zdrowie

Żłobek zapewnia bezpieczne i higieniczne warunki podczas codziennego pobytu dzieci w placówce.

W tym celu personel placówki dba o optymalną organizację pracy (np. poprzez zapewnienie odpowiedniej liczby osób sprawujących opiekę) i stale monitoruje warunki pobytu dzieci (np. kontrola zabezpieczenia sprzętu i przestrzeni). Personel identyfikuje sytuacje potencjalnie zagrażające bezpieczeństwu dzieci oraz opracowuje odpowiednie procedury bezpieczeństwa (wewnętrzne regulacje), by zapobiegać wypadkom oraz innym sytuacjom niepożądanym.

Regularne szkolenie i badania pracowników (bhp, pierwsza pomoc, badania lekarskie) oraz znajomość procedur zwiększają bezpieczeństwo przebywających w żłobku dzieci i minimalizują wystąpienie sytuacji niebezpiecznych dla zdrowia i życia dzieci.

Placówka stwarza warunki do zachowania higieny i utrzymania czystości pomieszczeń oraz stosować działania z zakresu profilaktyki zdrowotnej i promocji.

Zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu dzieci jest podstawą budowania zaufania rodziców do placówki, poczucia spokoju i pewności, że ich dziecko przebywa w odpowiednim oraz sprzyjającym ich zdrowiu i rozwojowi miejscu.

Standard 1 Żłobek zapewnia bezpieczeństwo dzieciom w trakcie ich pobytu w placówce

Opisy standardu i sposoby jego realizacji:

1.1. Placówka posiada procedury bezpieczeństwa, dotyczące postępowania personelu w sytuacjach potencjalnie zagrażających bezpieczeństwu dzieci.

- Pracownicy placówki mają wszelkie niezbędne kwalifikacje zawodowe oraz przeszkolenie z zakresu bhp, ppoż i pierwszej pomocy.
- Placówka posiada wypracowaną procedurę przyrowadzania i odbierania dzieci, zawierającą w szczególności: odbiór przez osoby upoważnione, (imienne oświadczenia), postępowanie w sytuacji wątpliwości co do stanu psychofizycznego rodzica (np. wygląd lub zachowanie wskazujące na stan nietrzeźwości lub stan pod wpływem środków odurzających czy substancji psychotropowych).
- Placówka posiada wypracowaną procedurę dotyczącą wyjść na plac zabaw i poza teren placówki, zawierającą w szczególności: sprawdzanie stanu

liczbowego dzieci, sprawdzanie, czy teren placu zabaw jest bezpieczny, sporządzenie karty wycieczki w przypadku organizacji wycieczki, zebranie zgód rodziców, określenie zakresu obowiązków i liczby opiekunów na grupę dzieci.

- Wszyscy pracownicy są zapoznani z obowiązującymi procedurami, co poświadczają podpisem.

1.2. Placówka posiada odpowiednie zabezpieczenia sprzętu i przestrzeni zapobiegające wypadkom i sytuacjom niepożądanym.

- Przestrzeń w salach jest odpowiednio zabezpieczona, w szczególności: brak dostępu do otwartego okna, kaloryfery posiadające osłony, instalacja elektryczna jest zabezpieczona przed dziećmi i inne, w zależności od potrzeb.
- Zabezpieczenie drzwi zewnętrznych uniemożliwia samowolne wyjście dziecka z budynku oraz wtargnięcie osoby niepowołanej do żłobka.
- Zabawki, sprzęt zabawowy i wszelkie urządzenia spełniają wymagania bezpieczeństwa i higieny oraz posiadają niezbędne atesty/certyfikaty.
- Miejsce do przechowywania sprzętu i środków utrzymania czystości jest zabezpieczone przed dostępem dzieci i we właściwy sposób oznakowane.
- W placówce zapewnione jest rozwiązanie, które zapobiega poparzeniu się dzieci gorącą wodą np. centralna regulacja mieszania ciepłej wody.

1.3. Placówka posiada wypracowane sposoby postępowania podczas zaistnienia wypadków oraz innych sytuacji awaryjnych.

- Personel ma aktualne (uzupełniane raz na dwa lata) przeszkolenie w zakresie udzielania dziecku pierwszej pomocy.
- Apteczka z podstawowymi środkami opatrunkowymi, niezbędnymi środkami do udzielania pierwszej pomocy i instrukcją o zasadach udzielania pierwszej pomocy jest dostępna dla personelu i regularnie aktualizowana przez osobę wyznaczoną.
- Na terenie placówki jest stale dostępny telefon oraz lista numerów alarmowych i lista numerów kontaktowych do rodziców dzieci.
- Placówka posiada opracowaną procedurę postępowania po zaistnieniu wypadku dziecka, obejmującą w szczególności: udzielenie pomocy przedmedycznej oraz wezwania fachowej pomocy medycznej, powiadomienie rodziców lub innych opiekunów prawnych, sporządzenie notatki i protokołu.
- We wszystkich sytuacjach zagrożenia zdrowia lub życia dziecka, każdorazowo powiadamia się rodzica lub opiekuna prawnego dziecka oraz wzywa się pogotowie.
- Placówka posiada opracowane procedury ewakuacji i ochrony przeciwpożarowej oraz minimum raz w roku przeprowadza próbny alarm i ewakuację ludzi.

Standard 2

Żłobek dba o higieniczne warunki pobytu i zdrowie dzieci

Opisy standardu i sposoby jego realizacji:

2.1. W żłobku zapewnia się właściwe warunki higieniczne.

- Personel posiada aktualne badania sanitarno-epidemiologiczne oraz badania określające zdolność do wykonywania pracy na danym stanowisku wykonane przez właściwego lekarza medycyny pracy.
- Wszystkie pomieszczenia są regularnie sprzątane według ustalonych procedur.
- Stosowane są środki o szerokim spektrum działania do dezynfekcji rąk, zabawek, małych i dużych powierzchni.
- Pracownicy są zapoznani z kartami charakterystyk substancji niebezpiecznych.
- Zorganizowane jest pomieszczenie gospodarcze do przechowywania środków myjących, sprzętu porządkowego ze zlewem zainstalowanym na wysokości 0,5 metra.

2.2. Placówka posiada opracowane procedury postępowania w przypadku zachorowania dziecka.

- Dzieci chore (na choroby zakaźne wieku dziecięcego oraz przeziębienia) nie są w tym dniu przyjmowane do żłobka.
- Pobyt w żłobku dzieci przewlekle chorych jest rozpatrywany indywidualnie, na podstawie zaświadczenia lekarskiego.
- Placówka posiada procedurę postępowania w przypadku zachorowania dziecka podczas pobytu w żłobku, zawierająca w szczególności: zawiadomienie rodzica o chorobie, obowiązek odbioru dziecka przez osobę upoważnioną.
- Opiekunowie nie podają dzieciom lekarstw.
- W przypadku dzieci przewlekle chorych opracowuje się procedurę ewentualnego podawania leku przez opiekunkę, po wcześniejszym oświadczeniu rodzica, potwierdzonym przez lekarza prowadzącego wraz ze szczegółową instrukcją.
- W przypadku zachorowania dziecka w czasie jego pobytu w żłobku, dba się o jego samopoczucie psychiczne, np.: choremu dziecku towarzyszy bliski opiekun.

- W przypadku dłuższej nieobecności dziecka, wynikającej z choroby, opiekunowie podtrzymują bliskie relacje z dzieckiem, np. poprzez kontakt telefoniczny, przesłanie zdjęcie opiekuna i grupy.
- Rodzice są poinformowani o procedurach dotyczących postępowania w przypadku choroby dziecka.

2.3. Dzieci każdego dnia przebywają na świeżym powietrzu.

- Dzieci codziennie, z wyłączeniem sytuacji, gdy temperatura spada poniżej minus 5 stopni, wieje silny wiatr, jest smog lub upał, wychodzą na plac zabaw lub na inny teren zielony.

2.4. W placówce prowadzi się działania związane z profilaktyką i promocją zdrowia.

- W placówce, w miarę możliwości, prowadzone są badania przesiewowe, dotyczące oceny prawidłowości rozwoju małych dzieci, za wcześniejszą zgodą rodziców/opiekunów prawnych.
- Rodzice mają dostęp do informacji dotyczących dbania o zdrowie, zapobiegania chorobom i dbania o prawidłowy rozwój dzieci (np. ulotki, warsztaty, akcje informacyjne).

2.5. W placówce zostanie zatrudniona pielęgniarka lub położna, jeśli liczba dzieci w żłobku będzie większa niż 20; do jej zadań będą należeć w szczególności:

- Rozpoznawanie potrzeb zdrowotnych i pielęgnacyjnych dzieci we współpracy z rodzicami.
- Dokonywanie aktualnej oceny stanu zdrowia dzieci przebywających w żłobku, za wcześniejszą zgodą rodziców/opiekunów prawnych.
- Promowanie zdrowia wśród rodziców, udzielanie im porad w zakresie profilaktyki i pielęgnacji dziecka.
- Współpraca z opiekunami dzieci w żłobku w celu sprawowania właściwej opieki zdrowotnej i pielęgnacyjnej nad dziećmi.
- Współpraca ze specjalistą do spraw żywienia i personelem kuchni w zakresie tworzenia jadłospisów z uwzględnieniem dzieci będących na dietach specjalnych.
- Dbanie o właściwy stan sanitarno-epidemiologiczny placówki poprzez nadzór nad myciem i dezynfekcją pomieszczeń według ustalonych procedur.

Obszar: Adaptacja w żłobku i sytuacji przejścia w placówce

Pójście do żłobka to ważne wydarzenie w życiu dziecka i jednocześnie duży stres. Na tym etapie rozwoju żadne z umiejętności adaptacyjnych dziecka nie są na tyle ukształtowane, by mogło ono samodzielnie poradzić sobie z tak dużą zmianą.

Zadaniem dorosłych, rodziców i opiekunów, powinno być stworzenie takich warunków, by proces adaptacji przebiegł jak najłagodniej, czyli był stopniowy, rozłożony w czasie oraz dostosowany do indywidualnych potrzeb dziecka.

Podstawowym celem pracy w czasie adaptacji jest umożliwienie dziecku zdobycia zaufania do nowego otoczenia oraz zbudowanie więzi z opiekunem, który prowadzi proces jego adaptacji. Jest to możliwe, jeśli w poznawaniu żłobka towarzyszy dziecku rodzic, ponieważ dzięki temu dziecko czuje się bezpiecznie i jest otwarte na nowe doświadczenia i kontakt z nowymi ludźmi.

W czasie całego okresu adaptacji należy szczególnie dbać o poczucie bezpieczeństwa i komfort adaptujących się dzieci. Pomaga w tym, m.in. ograniczenie nowości i zmian w ciągu dnia, wprowadzenie rytuałów oraz uwzględnianie przyzwyczajzeń i nawyków dziecka związanych z sytuacjami codziennymi, tak by zbliżyć opiekę w żłobku do opieki domowej.

Przebieg i poziom przystosowania wpływa na odczuwaną przez dziecko jakość życia w nowym miejscu i poziom satysfakcji z kontaktów z otoczeniem. Pomyślna adaptacja jest podstawą późniejszego dobrego funkcjonowania dziecka w placówce oraz ma bardzo duże znaczenie dla przyszłych, społecznych doświadczeń dziecka.

Gdy dzieci zaczynają uczęszczać regularnie do żłobka, muszą radzić sobie codziennie z wieloma zmianami. Zmiany te, zwane sytuacjami przejścia, to: poranne powitanie ze żłobkiem i pożegnanie z rodzicami, zmiany opiekunów, pomieszczeń i aktywności w ciągu dnia oraz popołudniowe pożegnanie ze żłobkiem i powrót do domu. Sytuacje przejścia mogą być trudne dla małego dziecka, gdyż naruszają silną, podstawową w tym wieku, potrzebę bezpieczeństwa i stałości. Opiekun pełni rolę łącznika pomiędzy domem a żłobkiem, czy sytuacją znaną a nową w żłobku, z którą dziecko musi sobie poradzić. Szczególnego wsparcia potrzebują wówczas dzieci chodzące do żłobka od niedawna oraz dzieci po dłuższej nieobecności w placówce, np. z powodu choroby.

Ważnym zadaniem placówki jest również przygotowanie dzieci do kolejnego przejścia, czyli pójścia do przedszkola. Opiekunowie, poprzez codzienną pracę z dziećmi oraz współpracę z rodzicami, wspierają ich kompetencje, które pomogą im w udanym starciu przedszkolnym, np. rozwój samodzielności, budowanie pozytywnego i realnego obrazu przedszkola.

Wsparcie dzieci w sytuacjach przejścia zapewnia im poczucie bezpieczeństwa oraz rozwija ich umiejętności adaptowania się do zmieniających się warunków, co stanowi jedną z kluczowych kompetencji nabytych w dzieciństwie.

Standard 1 Żłobek zapewnia stopniową i indywidualną adaptację dziecka, prowadzoną w ścisłej współpracy z rodzicami

Opisy standardu i sposoby jego realizacji:

1.1. Adaptacja dziecka w placówce odbywa się w oparciu o opracowany program adaptacyjny.

- Placówka posiada program adaptacyjny.
- Program adaptacyjny żłobka jest oparty na aktualnej wiedzy dotyczącej psychologii i pedagogiki małego dziecka.
- Program adaptacyjny zawiera procedury, które zapewniają stopniową i łagodną adaptację w żłobku.
- Program adaptacyjny jest opracowany pisemnie, wszyscy pracownicy żłobka rozumieją i akceptują jego założenia.
- Program adaptacyjny jest dostępny dla rodziców.

1.2. Adaptacja jest prowadzona w ścisłej współpracy z rodzicami dziecka.

- Dyrekcja żłobka przed rozpoczęciem uczęszczania dziecka do żłobka przekazuje rodzicom potrzebne informacje na temat funkcjonowania placówki oraz umożliwia poznanie przyszłych opiekunów dziecka.
- Opiekunowie wprowadzają rodziców w założenia i przebieg programu adaptacyjnego oraz rolę rodziców w tym okresie.
- Opiekunowie umożliwiają rodzicom zapoznanie się z przestrzenią żłobka i pomieszczeniami, z których korzysta grupa dziecka.
- Opiekunowie zbierają informacje od rodziców na temat rozwoju dziecka, jego przyzwyczajień i potrzeb dotyczących sytuacji dnia codziennego oraz ich priorytetów wychowawczych np. poprzez ankietę informacyjną, rozmowę indywidualną.

1.3. Adaptacja jest prowadzona indywidualnie, zgodnie z potrzebami każdego dziecka.

- Proces adaptacji jednego dziecka prowadzi ten sam opiekun, który jest dostępny dla dziecka i ściśle współpracuje z jego rodziną.
- Adaptacja dziecka w placówce rozpoczyna się od udziału wraz z rodzicem w krótkich spotkaniach adaptacyjnych, podczas których opiekun buduje kontakt z dzieckiem i stopniowo przejmuje opiekę od rodzica.
- Opiekun na podstawie obserwacji, podejmuje decyzję o przebiegu dalszej adaptacji dziecka.

- Opiekun dba o poczucie bezpieczeństwa dziecka, umożliwiając stałe korzystanie z obiektów zastępczych, wprowadzając różne rytuały podczas pożegnań.
- Opiekun zachęca rodziców, by na początku dziecko przebywało krócej w żłobku i stopniowo jego pobyt był wydłużany.
- Opiekun i rodzic codziennie wymieniają informacje na temat samopoczucia dziecka i jego funkcjonowania w żłobku i w domu, np. co jadło, jak się bawiło.

1.4. Opiekunowie stopniowo wprowadzają dzieci w funkcjonowanie grupy.

- Grupę prowadzą stali opiekunowie, minimalizuje się udział nieznanych dzieciom osób (zastępstwa, zajęcia dodatkowe).
- W czasie adaptacji dzieci na początku przebywają tylko w swoich salach i stopniowo są zapoznawane z innymi pomieszczeniami.
- Opiekunowie stopniowo zapoznają dzieci z rytmem dnia oraz z zasadami i rytuałami grupowymi.
- Opiekunowie uwzględniają przyzwyczajenia i nawyki dzieci związane z sytuacjami codziennymi (np. pory snu, pory posiłków) i stopniowo w ciągu roku uczą dzieci wspólnego rytmu funkcjonowania.
- Opiekun prowadzący adaptację, stopniowo wspiera dziecko w nawiązywaniu kontaktów z pozostałymi opiekunami i innymi dziećmi w grupie.

Standard 2 Żłobek wspiera dzieci w codziennym radzeniu sobie ze zmianami

Opisy standardu i sposoby jego realizacji:

2.1. Opiekunowie pomagają dzieciom w codziennych przejściach z domu rodzinnego do żłobka oraz ze żłobka do domu.

- Placówka zapewnia odpowiednią liczbę personelu, tak by opiekun mógł osobiście przywitać się z dzieckiem i jego rodziną i towarzyszyć dziecku w pożegnaniach z rodzicem.
- Znany dziecku opiekun każdego dnia wita dziecko, nawiązując z nim ciepły kontakt: uśmiecha się, zwraca się do niego po imieniu.
- Powitaniu dziecka i pożegnaniu z rodzicem towarzyszy atmosfera spokoju oraz braku pośpiechu ze strony rodzica i opiekuna.
- Opiekun codziennie przy powitaniu i pożegnaniu ze żłobkiem krótko rozmawia z rodzicem o dziecku.
- Znany dziecku opiekun zawsze towarzyszy dziecku w czasie rozstania z rodzicem i przejmuje bezpośrednio od niego opiekę.

- Opiekun ułatwia dziecku codzienne rozstanie się z rodzicem, wprowadzając różne rytuały (np. machanie przez okno), zachęcając do przynoszenia obiektów zastępczych, ulubionych zabawek.
- Opiekunowie wspierają rodziców, którzy mają trudności z rozstaniem z dzieckiem, np. wspólnie ustalają czas i sposób porannych rozstań, informując telefonicznie o samopoczuciu dziecka.
- Opiekunowie codziennie organizują wspólne powitanie dzieci w grupie.
- Opiekunowie stosują rytuały pomagające dzieciom w popołudniowym pożegnaniu ze żłobkiem, np. wypożyczenie książeczki, osobiste pożegnanie, pomachanie.
- Żłobek aranżuje przestrzeń tak, by sprzyjała codziennym powitanom i pożegnaniom, np. wygodne miejsce dla rodziców w szatni, wieszak dla rodziców, przewijak.

2.2. Opiekunowie dbają, aby zmiana opiekunów w ciągu dnia była dla dzieci stopniowa.

- Opiekun zawsze uprzedza dzieci wcześniej, że wyjdzie i kto przyjdzie w jego zastępstwie.
- Opiekun zawsze żegna się z dziećmi i mówi, kiedy znowu przyjdzie.
- W miarę możliwości placówki, opiekun, który jest zmiennikiem, przychodzi trochę wcześniej, by dzieci mogły się z nim przywitać i zaakceptować zmianę opiekuna.

2.3. Opiekunowie ułatwiają dzieciom przejścia związane ze zmianą aktywności i zmianą pomieszczeń.

- Opiekunowie zawsze uprzedzają dzieci o zmianie aktywności w ciągu dnia, np. mówiąc dzieciom, co się za chwilę wydarzy, czy pokazując dzieciom zobrazowany rytm dnia.
- Opiekunowie umożliwiają dzieciom wcześniejsze poznanie nowych dla nich pomieszczeń w towarzystwie znanego im opiekuna.
- Opiekunowie uprzedzają dzieci o przejściu do innego pomieszczenia.
- Opiekunowie umożliwiają dzieciom wzięcie swoich ulubionych zabawek lub osobistych rzeczy do innego pomieszczenia.

2.4. Podczas dłuższej nieobecności dziecka (np. choroba) opiekunowie dbają o zachowanie bliskiej relacji z dzieckiem i jego rodziną.

- Opiekun utrzymuje kontakt z dzieckiem i jego rodziną poprzez, np. list od siebie i grupy, kontakt telefoniczny, przekazanie zdjęcia swojego i grupy.

- Opiekun zachęca do przynoszenia obiektów zastępczych, a także ulubionych zabawek czy książeczek z domu oraz wykorzystuje je w czasie zabawy z dzieckiem.

Standard 3 Żłobek przygotowuje dzieci do przedszkola

Opisy standardu i sposoby jego realizacji:

3.1. Opiekunowie budują pozytywny i realny obraz przedszkola.

- Opiekunowie opowiadają i czytają dzieciom książeczki o przedszkolu.
- opiekunowie organizują odwiedziny w przedszkolu, gdzie dzieci poznają ogródek przedszkolny, budynek, sale, organizowane są wspólne wyjścia np. na boisko.

3.2. Opiekunowie współpracują z rodzicami w obszarze przygotowania dzieci do przedszkola.

- Opiekunowie przygotowują i przekazują rodzicom wnioski z obserwacji rozwoju ich dziecka w żłobku, np. poprzez spotkanie lub informację pisemną.
- Opiekunowie przekazują rodzicom informacje na temat sposobów przygotowania dziecka do przedszkola, np. poprzez zebranie, materiały informacyjne.
- Opiekunowie zachęcają rodziców do odwiedzenia przyszłego przedszkola dziecka i skorzystania z dostępnych form adaptacji w wybranej placówce.
- Opiekunowie współpracują z Przedszkolem w Boguchwałowicach , dzieci są zaznajamiane z infrastrukturą przedszkola, uczestniczą w miarę możliwości w uroczystościach przedszkolnych.

3.3. Opiekunowie pomagają dzieciom pożegnać się ze żłobkiem.

- Opiekunowie uprzedzają dzieci, że niedługo przestaną chodzić do żłobka i przejdą do przedszkola, wspierają dzieci w radzeniu sobie z różnymi emocjami oraz wzmacniają pozytywne nastawienie dzieci do zmiany.
- Opiekunowie organizują pożegnanie z dziećmi i z rodzicami.
- Opiekunowie umożliwiają absolwentom odwiedziny w żłobku.

Obszar: Sytuacje codzienne – żywienie, odpoczynek, czynności opiekuńczo – higieniczne

Sytuacje codzienne (m.in. posiłki, odpoczynek, czynności opiekuńczo-higieniczne) zajmują znaczną część dnia małych dzieci. W codzienności zaspakajane są najważniejsze w tym wieku potrzeby: potrzeby cielesne i potrzeby emocjonalne. We wczesnym dzieciństwie potrzeby te są ze sobą ściśle związane, dlatego opieka nad małym dzieckiem powinna być oparta na bliskiej, empatycznej relacji.

Pełne troski zaangażowanie dorosłych w sytuacje codzienne jest jednocześnie jednym z podstawowych sposobów budowania relacji i wyrażania bliskości pomiędzy opiekunem a dzieckiem.

Dla małych dzieci sytuacje codzienne są najbliższe ich doświadczeniu, a zarazem bardzo uczące. Przejście od zwykłych czynności do zabawy i eksperymentowania jest płynne i uruchamia u dzieci pragnienie odkrywania, pomaga głębiej poznać rzeczy i zjawiska.

Codziennność to również najlepsza okazja do rozwijania samodzielności i kształtowania poczucia kompetencji. Małe dzieci stopniowo przechodzą od pełnej zależności od dorosłego do samodzielnego dbania o siebie, ale jest to proces powolny i długotrwały. Sprawna samoobsługa wiąże się z dojrzałością systemu nerwowego, wieloma umiejętnościami poznawczymi oraz motorycznymi, które dziecko nabywa stopniowo, we własnym, indywidualnym tempie. Rolą dorosłych jest pomóc dziecku nauczyć się troszczyć o siebie; dbać o to, aby dzieci miały okazję do uczenia się rozumienia sygnałów z własnego ciała i sposobów ich zaspakajania. Opiekunowie umożliwiają dzieciom rozwijanie ich samoświadomości, zachęcają do samodzielności i zaradności.

Organizacja przebiegu dnia w placówce uwzględnia szacunek dla różnic w zaspokajaniu, u dzieci przebywających razem w grupie, potrzeb pokarmowych i odpoczynku, w załatwianiu potrzeb fizjologicznych, co wiąże się z elastycznością na poziomie organizacji pracy placówki. Uwzględnienie indywidualnych potrzeb każdego dziecka to jeden z najważniejszych wyznaczników jakości pracy pedagogicznej.

Obszar: Sytuacje codzienne – żywienie

Standard 1

Posiłki w żłobku organizowane są w taki sposób, aby były przyjemne i uczące dla dzieci

Opisy standardu i sposoby jego realizacji:

1.1. Opiekunowie mają wiedzę o zwyczajach żywieniowych każdego dziecka.

- Opiekunowie co najmniej raz w roku zbierają informacje od rodziców i dzieci (w zależności od ich wieku) na temat potrzeb, preferencji i umiejętności dzieci w sytuacji posiłku.
- Opiekunowie prowadzą bieżące obserwacje na temat potrzeb, preferencji i umiejętności dzieci w sytuacji posiłku.

1.2. Cały personel placówki kształtuje spokojną i bezpieczną emocjonalnie atmosferę podczas posiłku.

- W sali znajduje się specjalnie zaaranżowane miejsce do spożywania posiłków.
- Opiekunowie towarzyszą dzieciom w czasie posiłku, są spokojni, siedzą i rozmawiają z dziećmi.
- Opiekunowie są skoncentrowani na potrzebach dzieci, uwzględniają ich werbalne i pozawerbalne sygnały zarówno odnośnie potrzeby jedzenia, jak i ilości spożywanych potraw.
- Opiekunowie wprowadzają rytuały w czasie wspólnego posiłku (np. piosenka sygnalizująca początek posiłku, powiedzenie „smacznego”, spokojna muzyka).
- Opiekunowie przeznaczają na posiłek tyle czasu, by dzieci jadły bez pośpiechu, zgodnie ze swoim tempem i aktualnymi możliwościami.
- Dzieci niepotrafiące samodzielnie jeść są karmione przez opiekunów;
- Opiekunowie rozmawiają z dziećmi o posiłkach, proponują im potrawy, tłumaczą nazwy i omawiają składniki dania.
- W placówce wyznaczone jest miejsce, w którym jadłospis jest dostępny dla rodziców (w formie pisemnej) oraz, w miarę możliwości, dla dzieci w postaci graficznej (np. poprzez zdjęcia).
- Opiekunowie nie zmuszają dzieci do jedzenia, to dziecko decyduje, co i ile zje z oferowanych mu potraw.
- Opiekunowie nie nagradzają dzieci za zjedzenie oraz nie karzą ich za odmowę zjedzenia posiłku.

1.3. Opiekunowie rozwijają samodzielność i relacje społeczne dzieci podczas posiłku.

- Opiekunowie stopniowo uczą dzieci samodzielnego jedzenia, biorąc pod uwagę poziom umiejętności i gotowości dziecka.
- Opiekunowie podają jedzenie w taki sposób, aby dzieci miały możliwość podejmowania decyzji, co do wyboru i ilości jedzenia (np. podawanie potraw na półmiskach, zupy w wazach, napoi w dzbankach).
- Opiekunowie zachęcają dzieci do samodzielnego nakładania posiłków, ale jeśli dzieci nie są jeszcze w stanie tego zrobić, pytają je, co i ile z dostępnych potraw im nałożyć.
- Opiekunowie, w miarę możliwości, stwarzają warunki do tego, aby dzieci w czasie posiłku mogły samodzielnie decydować i nakładać jedzenie.
- Opiekunowie w taki sposób aranżują strefę posiłku, aby wspierała samodzielność dzieci np. stoły, krzeselka, szafki są dostosowane do wzrostu dzieci, krzeselka dzieci są oznaczone symbolem lub zdjęciem dziecka, zapewniają odpowiednią liczbę sztućców i naczyń, dostosowanych wielkością i kształtem do umiejętności dzieci.
- Opiekunowie uczą dzieci podstawowych zasad zachowania przy stole np. jemy przy stolikach, nie zabieramy sobie jedzenia, czekamy na swoją kolej, podajemy sobie naczynia z potrawami.
- Opiekunowie wprowadzają podstawowe zwroty grzecznościowe, głównie poprzez modelowanie: *proszę, dziękuję, smacznego*.

Standard 2 W żłobku, w porozumieniu z rodzicami, dba się o zrównoważone i zdrowe żywienie dzieci

Opisy standardu i wskaźniki:

2.1. Żywnienie w żłobku jest zgodne z aktualną wiedzą dotyczącą norm żywienia małych dzieci.

- Podstawą do planowania posiłków dla danej grupy wiekowej są aktualne normy żywieniowe opracowane przez Instytut Żywności i Żywienia im. prof. dr med. Aleksandra Szczygła w Warszawie.

2.2. Żłobek zapewnia odpowiednią organizację żywienia.

- W żłobku oferuje się dzieciom 4 posiłki o regularnych porach.
- W żłobku różnicuje się jadłospis zgodnie z obowiązującymi przepisami.
- W żłobku uwzględnia się przy komponowaniu posiłków normy kalorii, składniki pokarmowe oraz zalecenia dotyczące żywienia dzieci zdrowych dla grupy wiekowej do 3 roku życia (Załącznik „Zalecenia dietetyczne”).

2.3. W placówce dostępne są diety podstawowe i eliminacyjne.

- W żłobku dzieci zdrowe otrzymują żywienie z diety podstawowej.
- W przypadku zgłoszonego problemu żywieniowego pracownik placówki (intendent- dietetyk) kontaktuje się z rodzicami w celu przeprowadzenia wywiadu żywieniowego, zawierającego w szczególności: podstawowe dane dziecka i rodziny (imię, nazwisko, wiek, masę ciała), data rozmowy, dane rodzica (imię, nazwisko, nr telefonu, adres mailowy), jednostka chorobowa dziecka bądź przypuszczenie występowania choroby (gdy dziecko nie ma jeszcze wykonanych badań), produkty przeciwwskazane, produkty mogące pojawić się w diecie dziecka. Diety będą stosowane na podstawie zaświadczenia lekarskiego.
- Dietetyk na podstawie przeprowadzonego wywiadu, zaświadczenia lekarskiego proponuje możliwą dietę do realizacji w ramach żywienia zbiorowego (dieta eliminacyjna)
- Żłobek udostępnia tygodniowy jadłospis z uwzględnieniem dodatkowych eliminacji oraz informuje rodziców o stosowanych zamiennikach wprowadzonych do menu dziecka.
- Intendent/dietetyk współpracuje z rodzicem przy wyprowadzaniu dziecka z alergii, wprowadzając lub eliminując na prośbę rodzica określone produkty lub grupy produktów.

2.4. Opiekunowie dbają o to, by dzieci miały stały i swobodny dostęp do napojów.

- Opiekunowie kilka razy w ciągu dnia przypominają o napojach i proponują dzieciom coś do picia.
- W czasie upałów dzieci mają dostęp do napojów również na placu zabaw dzieci oraz podczas spacerów.

2.5. Żłobek współpracuje z rodzicami w zakresie żywienia dzieci w placówce.

- Personel przy zapisie do żłobka informuje rodziców o głównych zasadach żywienia w placówce.
- W żłobku zbiera się informacje od rodziców na temat potrzeb i preferencji żywieniowych dzieci oraz ewentualnych nietolerancji pokarmowych i alergii pokarmowych poprzez: wstępny wywiad opiekuna z rodzicem, a w przypadku problemów żywieniowych pogłębiony wywiad żywieniowy dietetyka/intendenta z rodzicem.
- Żłobek udostępnia rodzicom aktualny jadłospis dla dzieci zdrowych i z alergią pokarmową poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń i publikację na stronie internetowej placówki.

- Żłobek przekazuje rodzicom różne materiały informacyjno-edukacyjne dotyczące prawidłowego sposobu żywienia.
- Opiekunowie codziennie informują rodziców, co i ile zjadło dziecko w żłobku, poprzez np. rozmowę przy odbiorze.
- Żłobek umożliwia rodzicom kontakt z intendentem - dietetykiem, by wesprzeć rodziców w prawidłowym żywieniu dzieci zdrowych, np. poprzez spotkanie indywidualne, wykład, warsztat.
- W przypadku dzieci ze stwierdzoną otyłością prostą lub innymi zaburzeniami, powstałymi na skutek nieprawidłowego żywienia, proponuje się rodzicom konsultację u lekarza- specjalisty i dietetyka.

2.6. Żłobek promuje zdrowe odżywianie i kształtuje zdrowe nawyki żywieniowe u dzieci.

- Żłobek zapewnia dzieciom zdrowe posiłki.
 - Żłobek prowadzi zajęcia edukacyjne dla najstarszych dzieci dotyczące zdrowego żywienia poprzez, np. zabawy i warsztaty kulinarne.
 - W żłobku podczas imprez i uroczystości dla dzieci promuje się zdrowe wypieki i słodycze, a unika się gotowych wysoko przetworzonych produktów cukierniczych.
 - W żłobku w miarę możliwości promuje się wśród rodziców zdrowe żywienie np. poprzez dostęp do fachowej literatury, materiałów edukacyjnych, warsztatów psychoedukacyjnych.

Zalecana literatura:

- Weker H., Barańska M. *Żywienie niemowląt i małych dzieci. Zasady postępowania w żywieniu zbiorowym*. Warszawa: Instytut Matki i Dziecka 2014.
- Weker H., Barańska M., Strucińska M. *Poradnik żywienia dziecka w wieku od 1. do 3. roku życia. Praktyczne zastosowanie Norm Żywienia opracowanych przez Grupę Ekspertów w 2012*. Warszawa: Zakład Żywienia, Instytut Matki i Dziecka 2012.
- Jarosz M. *Normy żywienia dla populacji Polski*. Warszawa: Instytut Żywności i Żywienia 2017.

Obszar: Sytuacje codzienne – odpoczynek

Standard 1 Żłobek stwarza dzieciom odpowiednie warunki do snu i innych form odpoczynku, które są zgodne z ich aktualnymi potrzebami i możliwościami rozwojowymi

Opisy standardu i sposoby realizacji:

1.1. Opiekunowie mają wiedzę o potrzebach i przyzwyczajeniach każdego dziecka w zakresie snu i innych form odpoczynku.

- Opiekunowie zbierają informacje od rodziców i dzieci (w zależności od ich wieku) na temat indywidualnych potrzeb i przyzwyczajzeń w zakresie snu i odpoczynku.
- Opiekunowie prowadzą systematyczną obserwację dzieci w zakresie indywidualnych potrzeb i przyzwyczajzeń w kwestii snu i odpoczynku.

1.2. Opiekunowie organizują dla dzieci różne formy odpoczynku i relaksu.

- W placówce istnieje cały zakres różnorodnych form odpoczynku i relaksu dla dzieci podczas ich pobytu w sali i na dworze, np. sen, leżenie, masaże, słuchanie bajek, oglądanie książeczek, zabawa, relaks przy muzyce, ruch, przebywanie na dworze, spacer.
- Opiekunowie znają różne potrzeby dzieci i dostosowują do tego formy odpoczynku i relaksu – np. wycofanie się, odprężenie, sen.
- Opiekunowie proponują różne formy odpoczynku i relaksu, ale dzieci same decydują o tym, czy, w jaki sposób i jak długo z nich korzystają.
- Opiekunowie dbają, aby w planie dnia zachować równowagę pomiędzy aktywnością, zabawą dzieci a możliwością wycofania się, odpoczynkiem.
- Opiekunowie codziennie przebywają z dziećmi na świeżym powietrzu, uwzględniając warunki pogodowe (nie wychodzą w czasie silnego wiatru, upału, smogu, temperatury poniżej minus 5 stopni).

1.3. Opiekunowie dbają o spokojną i bezpieczną atmosferę podczas zasypiania, snu i wybudzania się dzieci.

- Opiekunowie w czasie sytuacji zasypiania, snu i wybudzania dzieci są spokojni, rozluźnieni i nie spieszą się.
- W czasie zasypiania dziecku towarzyszy znany opiekun.
- W sytuacji nieobecności znanego opiekuna, inne osoby mają możliwość korzystania z informacji dotyczących przyzwyczajzeń dziecka w kwestii snu,

np. gdzie dziecko śpi, jakich ma sąsiadów podczas drzemki i jakie są jego rytuały z nią związane.

- Opiekunowie dbają o to, żeby dzieci spały w znanym sobie miejscu, w którym czują się bezpiecznie.
- Opiekunowie tworzą dzieciom odpowiednie warunki do samodzielnego przygotowania się do snu, dają możliwość rozbierania się i ubierania w swoim tempie i na poziomie swoich umiejętności.
- Opiekunowie w czasie zasypiania i wybudzenia dzieci stosują wyciszające i odprężające rytuały.
- Opiekunowie nie zmuszają dzieci do spania, ani do położenia się, jeśli nie mają one takiej potrzeby.
- Opiekunowie uwzględniają, że dzieci wstają zgodnie ze swoimi potrzebami, mogą budzić się i wstawać w różnym czasie.
- Opiekunowie stwarzają warunki do zabawy dla dzieci, które nie śpią lub wcześniej wstały, tak aby dzieci nie przeszkadzały sobie nawzajem.
- Opiekunowie dbają o to, aby w czasie odpoczynku dzieci mogły mieć przy sobie przedmioty, które są dla nich ważne i zapewniają im poczucie bezpieczeństwa.

1.4. Opiekunowie aranżują przestrzeń w czasie snu i innych form odpoczynku w taki sposób, żeby sprzyjała odprężeniu i wyciszeniu się dzieci.

- Placówka zapewnia dzieciom odrębną salę do snu.
- Opiekunowie zwracają uwagę, aby w czasie snu sala była odpowiednio zaaranżowana, np. ograniczanie liczby bodźców, przyciemnione, delikatne oświetlenie, otoczenie o ciepłych, niebudzących kolorach, odpowiednia temperatura, obniżony, np. poprzez tkaninę, sufit.
- Dzieci mają własne i oznaczone miejsce do spania, aby mogły je łatwo rozpoznać i czuły się bezpiecznie.
- Dzieci mają znane im miejsce, gdzie mogą odłożyć ubrania, które zdjęły, np. szuflady, półki, pudełka, oznaczone zdjęciami.
- W sali jest stałe, dostępne dla dzieci poza porą snu, miejsce do odpoczynku i relaksu.
- Opiekunowie w taki sposób aranżują przestrzeń w sali, aby dzieci mogły się wycofać się i odpocząć (np. domek, miękkie poduszki) oraz przebywać w mniejszych grupkach.
- Opiekunowie umożliwiają dzieciom stały i swobodny kontakt z materiałami naturalnymi i masami plastycznymi, które poprzez swoją strukturę odprężają je i wyciszają.

Obszar: Sytuacje codzienne – czynności opiekuńczo – higieniczne

Standard 1 Personel wykonuje czynności opiekuńczo-higieniczne z szacunkiem dla dziecka, budując z nim relację

Opisy standardu i sposoby realizacji:

1.1. Czynności opiekuńczo-higieniczne są wykonywane przez bliskich dziecku opiekunów.

- W okresie adaptacji czynności opiekuńczo-higieniczne przejmuje od rodziców i wykonuje jeden opiekun, z którym dziecko buduje więź.
- Po okresie adaptacji stopniowo przejmują nad dzieckiem opiekę inni znani mu z grupy opiekunowie.
- Czynności opiekuńczo-higienicznych nie są wykonywane przez osoby, których dziecko nie zna lub z którymi nie czuje się bezpiecznie.

1.2. Opiekunowie stwarzają warunki, aby czynności opiekuńczo-higieniczne przebiegały w spokojnej i bezpiecznej emocjonalnie atmosferze.

- Opiekunowie są uważni na odczytywanie sygnałów werbalnych i pozawerbalnych od dziecka.
- Opiekunowie są delikatni, nie śpieszą się, nie zajmują się dzieckiem rutynowo.
- Opiekunowie pozostają w kontakcie wzrokowym z dzieckiem, rozmawiają z nim, opisują, co robią, obserwują reakcje dziecka dotyczące poczucia komfortu lub dyskomfortu.

Standard 2 Żłobek tworzy odpowiednie warunki, aby czynności opiekuńczo-higieniczne odbywały się w zgodzie z aktualnymi potrzebami i możliwościami rozwojowymi dzieci

2.1. Opiekunowie mają wiedzę dotyczącą indywidualnych potrzeb i przyzwyczajzeń dzieci oraz stopnia ich samodzielności w obszarze czynności opiekuńczo – higienicznych.

- Opiekunowie zbierają informacje od rodziców na temat indywidualnych potrzeb i przyzwyczajzeń dzieci oraz stopnia ich samodzielności w obszarze czynności opiekuńczo-higienicznych podczas spotkań wstępnych oraz przy każdej znaczącej zmianie w tym obszarze u dziecka.

- Opiekunowie prowadzą bieżące obserwacje dzieci i rozmowy z dziećmi (zależnie od wieku) na temat ich indywidualnych potrzeb i przyzwyczajzeń oraz stopnia samodzielności w obszarze czynności opiekuńczo-higienicznych.

2.2. Opiekunowie podczas każdej sytuacji opiekuńczo - higienicznej uwzględniają indywidualne potrzeby i możliwości dzieci oraz stopień ich samodzielności.

- W ramowym planie dnia jest uwzględniona odpowiednia ilość czasu na czynności opiekuńczo-higieniczne, takie jak mycie, ubieranie i rozbieranie.
- Opiekunowie dają tyle czasu i wsparcia dzieciom, aby mogły one w swoim tempie uczyć się samodzielności.
- Opiekunowie uczą dzieci różnych nawyków higienicznych i porządkowych, np. mycie rąk przed posiłkiem, wieszanie ubrań w szatni, chowanie butów do szafki, spuszczenie wody w toalecie.
- Przejście z pieluszki na nocnik jest przeprowadzane po obserwacji gotowości dziecka oraz po uzgodnieniach z rodzicami.
- Dzieci korzystają z nocnika i toalety wg swoich indywidualnych potrzeb.
- Opiekunowie przypominają dzieciom o możliwości korzystania z toalety, szczególnie tym, które są w trakcie nauki korzystania z nocnika, ale dzieci same decydują, czy chcą z niej korzystać, czy nie.
- Dziecko nie jest zawstydzane, ani nie spotyka się z rozczarowaniem opiekunów, gdy załatwi się w ubraniu lub pobrudzi się.
- Opiekunowie nie stosują systemu kar i nagród w czasie czynności opiekuńczo – higienicznych, natomiast starają się wzmacniać u dziecka poczucie sukcesu z dokonywanych, nawet niewielkich postępów.
- Opiekunowie uwzględniają prawo dziecka do towarzystwa lub do odizolowania się w łazience.

2.3. Opiekunowie aranżują przestrzeń związaną z realizacją czynności opiekuńczo-higienicznych w taki sposób, aby wspierała poczucie bezpieczeństwa dzieci i ich samodzielność.

- Łazienka jest przytulnym miejscem dla dzieci, np. pachnąca, ciepłe oświetlenie, przyjemny wystrój.
- Umywalki, toalety, wieszaki na ręczniki są dostosowane do wzrostu dzieci.
- Miejsce do przewijania jest intymne i uczące,
- Miejsca na osobiste rzeczy dzieci w łazience i w szatni są oznakowane ich zdjęciem lub znaczkiem.

- Opiekunowie zapewniają odpowiednią ilość miejsca, by dzieci mogły w swoim tempie uczyć się rozbierania i ubierania podczas wychodzenia na dwór i przed snem.

Obszar: Edukacja i rozwój dziecka

Wczesne dzieciństwo to okres bardzo intensywnych i ważnych, z punktu widzenia całego życia, zmian rozwojowych.

Aby dziecko mogło rozwijać się prawidłowo w żłobku, niezbędna jest przede wszystkim uważność i wrażliwość opiekunów na dynamicznie zmieniające się potrzeby dziecka. To opiekun odczytuje i interpretuje potrzeby dziecka oraz tworzy bezpieczne i inspirujące warunki do ich zaspokajania. Bliska relacja z opiekunem jest dla dziecka podstawą, by mogło czuć się bezpiecznie, aktywnie uczyć się i zdobywać nowe doświadczenia.

Dzieci w naturalny sposób uczą się i poznają świat poprzez zabawę. Zabawy swobodne, czyli takie w których dziecko samodzielnie decyduje czym, w co i z kim się bawić, są w tym wieku podstawą rozwoju, nabywania nowych umiejętności, rozwijania ciekawości świata i budowania poczucia sprawstwa. Zabawy planowane i organizowane przez opiekunów powinny wynikać bezpośrednio z preferencji, zainteresowań i doświadczeń dzieci oraz ich potrzeb rozwojowych. Powinny być zawsze propozycją, a dziecko może odmówić w nich uczestnictwa. Dzieci zdobywają wiedzę o otaczającym świecie przede wszystkim poprzez aktywne działanie i eksplorację. Potrzebują zatem wielu okazji do swobodnego ruchu, manipulowania przedmiotami, wielozmysłowego doświadczania rzeczywistości i eksperymentowania z nią.

Małe dziecko uczy się nie tylko świata zewnętrznego, ale również samego siebie. Odkrywa świat emocji i własną tożsamość. Czas zabawy w żłobku powinien być zatem dla dziecka również okazją do bezpiecznego doświadczania i okazywania emocji oraz radzenia sobie, przy wsparciu bliskiego opiekuna, z różnymi nastrojami, uczuciami i emocjami.

Uczenie się siebie to we wczesnym dzieciństwie również odkrywanie własnej autonomii. Dlatego w zabawie powinna pojawić się możliwość, aby dziecko w bezpiecznych warunkach dokonywało samodzielnych wyborów, doświadczało własnej odrębności, poczucia sprawstwa i wpływania na rzeczywistość.

Wszechstronny rozwój dziecka w żłobku jest wspierany również poprzez różnorodność kontaktów społecznych, zarówno z dorosłymi, jak i z dziećmi. Dzięki nim dziecko doświadcza przyjemności z przebywania, zabawy i nauki z innymi ludźmi, poszerza kompetencje językowo-komunikacyjne i robi pierwsze kroki w świecie zasad i norm społecznych.

Optymalne środowisko rozwoju małego dziecka powinna cechować dynamiczna równowaga pomiędzy stymulowaniem i zachęcaniem dziecka do aktywnego działania, a zapewnieniem poczucia bezpieczeństwa oraz stałości i powtarzalności doświadczeń.

Standard 1 Żłobek zapewnia dzieciom warunki do zabaw i zajęć zgodnych z potrzebami rozwojowymi, preferencjami i aktualnymi zainteresowaniami

Opisy standardu i sposoby realizacji:

1.1. Opiekunowie znają potrzeby, preferencje i aktualne zainteresowania dzieci związane z zabawą.

- Opiekunowie zbierają informacje od rodziców na temat indywidualnych preferencji i zainteresowań zabawowych dzieci.
- Opiekunowie prowadzą stałą obserwację dzieci dotyczącą ich potrzeb, preferencji i zainteresowań w zabawie.
- Opiekunowie rozmawiają z dziećmi na temat ich preferencji i zainteresowań w zabawie.

1.2. Opiekunowie inicjują i towarzyszą dzieciom w zabawach adekwatnie do ich potrzeb, preferencji i zainteresowań.

- Opiekunowie znają szeroki repertuar zabaw adekwatnych do wieku i możliwości rozwojowych dzieci.
- Opiekunowie dają dzieciom impulsy do zabawy, zapraszają, ale nie zmuszają ich do podjęcia danej aktywności.
- Opiekunowie wchodzi z dzieckiem w partnerskie relacje podczas zabawy np. obie strony mogą inicjować, zmieniać i kończyć zabawę.
- Opiekunowie adekwatnie do sytuacji wycofują się z zabawy, dając możliwość bawienia się samodzielnego lub wspólnego z innymi dziećmi.
- Opiekunowie reagują na wszystkie niebezpieczne sytuacje pojawiające się w trakcie zabaw.
- Opiekunowie wspierają dzieci zaniepokojone trudną sytuacją w trakcie zabawy.

1.3. Opiekunowie planują i organizują zabawy i zajęcia, uwzględniając aktualną sytuację w grupie i potrzeby rozwojowe dzieci.

- Żłobek posiada opracowany system planowania pracy pedagogicznej oparty na wiedzy o rozwoju dzieci, rozpoznaniu specyfiki danej grupy oraz na aktualnych zainteresowaniach dzieci.
- Opiekunowie w taki sposób planują dzień, aby dzieci miały odpowiednią ilość czasu na swobodną zabawę, zgodnie ze swoimi potrzebami.

- Opiekunowie zwracają uwagę, aby zorganizowane zajęcia w grupie były planowane w minimalnym wymiarze czasowym, były dostosowane do wieku, potrzeb i możliwości rozwojowych dzieci.
- Opiekunowie proponują dzieciom udział w zajęciach, ale nie zmuszają ich do uczestnictwa w nich.
- Opiekunowie organizują warunki zabawy w taki sposób, aby dzieci mogły swobodnie powracać do ulubionych czynności i powtarzać je.
- W placówce zwraca się uwagę na to, żeby zajęcia dodatkowe były wybierane w oparciu o potrzeby, możliwości rozwojowe czy zainteresowania dzieci, a ich czas i częstotliwość były dobrane do wieku dzieci.

1.4. Opiekunowie aranżują przestrzeń, tak aby sprzyjała różnorodnym zabawom i zajęciom zgodnym z potrzebami dzieci. (patrz: obszar „Infrastruktura i przestrzeń”)

Opiekunowie zapewniają bezpieczną fizycznie przestrzeń do zabawy i zajęć w budynku i poza nim.

- Opiekunowie zapewniają przestrzeń do różnych aktywności i zabaw sprzyjających wszechstronnemu rozwojowi dzieci (strefa aktywności ruchowej, przeglądania i czytania książek, manipulowania i konstruowania, badania i wielozmysłowej stymulacji, zabaw plastycznych, zabaw naśladowczych).
- Opiekunowie zapewniają dostateczną liczbę zabawek, materiałów i sprzętów, tak aby mogły służyć dzieciom do wielokrotnego i długotrwałego eksperymentowania z daną zabawą.
- Opiekunowie stwarzają warunki do tego, aby dzieci miały swobodny (w zasięgu wzroku i rąk) dostęp do wyposażenia służącego zabawie.
- Opiekunowie organizują przestrzeń tak, aby dziecko mogło się łatwo zorientować, gdzie znajduje się dana rzecz do zabawy i gdzie ją później odłożyć.
- Opiekunowie zapewniają przestrzeń i sprzęty do aktywnych zabaw na świeżym powietrzu.

Standard 2 Personel zapewnia dzieciom w żłobku różnorodne zabawy i zajęcia, które wspierają całościowy rozwój dzieci

2.1. Opiekunowie poprzez zabawy i zajęcia wspierają rozwój ruchowy dzieci.

- Opiekunowie zapewniają możliwość swobodnego ruchu oraz zabaw ruchowych, zarówno w pomieszczeniach, jak i na dworze.
- Opiekunowie zapewniają dzieciom możliwość doświadczania i rozwijania różnego rodzaju ruchu: raczkowanie, chodzenie, bieganie, bujanie, skakanie, turlanie się, wspinanie, schodzenie, czołganie, jeżdżenie poprzez aranżację przestrzeni oraz dostęp do odpowiedniego sprzętu.
- Opiekunowie zapewniają dzieciom możliwość doświadczania i swobodnego manipulowania przedmiotami, które zachęcają do np. dotykania, potrząsania, stukania, dopasowywania, wkładania-wyciągania, układania, przekładania, podnoszenia, odkręcania, chwytania.

2.2. Opiekunowie poprzez zabawy i zajęcia wspierają rozwój poznawczy dzieci.

- Opiekunowie wspierają dziecięcą ciekawość i motywację do uczenia się, np. zachęcają do działania, nakierowują uwagę dzieci, dają wskazówki i zapraszają do nowych doświadczeń.
- Opiekunowie zapewniają dzieciom możliwość wielozmysłowego doświadczania oraz poznawania rzeczywistości poprzez zabawy, wyposażenie i materiały oddziałujące na różne zmysły: słuchu, wzroku, dotyku, węchu.

Opiekunowie umożliwiają dzieciom możliwość doświadczania twórczej ekspresji, np. poprzez poznawanie różnego rodzaju mas sensorycznych i materiałów plastycznych oraz swobodne eksperymentowanie z nimi.
- Opiekunowie oferują dzieciom zabawy zachęcające do badania i poszukiwania rozwiązań, takich jak: sortowanie, kategoryzowanie, dopasowywanie, układanie w kolejności i według wzoru, dostrzeganie podobieństw i różnic, porównywanie ilości i innych właściwości obiektów, budowanie z klocków oraz innych przedmiotów.
- Opiekunowie oferują dzieciom zabawy i tematy pomagające im obserwować i rozumieć otaczającą rzeczywistość, np. rodzina, zwierzęta, pory roku, pojazdy, jedzenie.
- Opiekunowie oferują dzieciom zabawy, zabawki, przedmioty codziennego użytku, pomagające odtwarzać i lepiej zrozumieć codzienne doświadczenia, takie jak: robienie zakupów, przygotowanie posiłków, zmywanie, opieka nad dziećmi, wizyta u lekarza, jeżdżenie samochodem.

- Opiekunowie oferują dzieciom doświadczenia związane z obserwacją zjawisk przyrody, takich jak: deszcz, wiatr, śnieg, światło, zmieniająca się roślinność.
- Opiekunowie oferują dzieciom korzystanie z książek i ilustracji, które sprzyjają zrozumieniu zjawisk i wydarzeń z ich najbliższego otoczenia i dnia codziennego.

2.3. Opiekunowie poprzez zabawy i zajęcia wspierają rozwój mowy dzieci i ich komunikację z otoczeniem.

- Opiekunowie kładą nacisk na zrozumienie sygnałów i komunikację pozawerbalną z najmłodszymi dziećmi np. pomagają im wyrazić myśli gestami, mimiką i słowami.
- Opiekunowie w trakcie zabaw rozmawiają z dziećmi, odpowiadają na ich pytania i wątpliwości, zadają pytania i czekają na odpowiedź.
- Opiekunowie znają różnorodne piosenki, rymowanki, wierszyki, zabawy dźwiękonaśladowcze, z których korzystają adekwatnie do sytuacji (pory roku, rytmu dnia, preferencji i nastroju dzieci).
- Opiekunowie zachęcają do słuchania, odróżniania, powtarzania różnych dźwięków, rytmu, melodii.
- Opiekunowie czytają i opowiadają dzieciom, umożliwiają im dostęp do książek i ilustracji, zapewniając wczesne doświadczenia czytelnicze.

2.4. Opiekunowie poprzez zabawy i zajęcia wspierają rozwój społeczny dzieci.

- Opiekunowie wspierają i organizują zabawy w parach, małych grupach oraz całej grupie.
- Opiekunowie zachęcają dzieci do wspólnych zabaw, respektując równocześnie, jeśli dziecko chce się bawić samo.

Opiekunowie wprowadzają stałe zabawy (rytuały), które sprzyjają bezpieczeństwu i integracji w grupie, np. powitanie w kręgu.
- Opiekunowie stopniowo uczą dzieci zasad funkcjonowania w grupie, zaczynając od zasad związanych z bezpieczeństwem.
- Opiekunowie dbają o to, żeby zasady były dla dzieci zrozumiałe, a ich liczba adekwatna do etapu rozwoju dziecka.
- Opiekunowie pomagają dzieciom radzić sobie z konfliktami pojawiającymi się w trakcie zabaw.
- Opiekunowie zapewniają dzieciom dostateczną liczbę zabawek, tak aby sprzyjało to dzieleniu się, a nie budziło konfliktów.

- Opiekunowie zapewniają w sali odpowiednią wielkość przestrzeni do zabawy, tak by dzieci wzajemnie sobie nie przeszkadzały.

2.5. Opiekunowie poprzez zabawy i zajęcia wspierają rozwój indywidualności dzieci.

- Opiekunowie korzystają z zabaw i przedmiotów, które wzmacniają rozwój tożsamości dziecka, np. zdjęcia dziecka i rodziny, ulubione zabawki, lustro.
- Opiekunowie proponują dzieciom zabawy, w czasie których uczą się w czym są podobne, a czym różnią się od innych dzieci w grupie.
- Opiekunowie uwzględniają decyzje dziecka w co, z kim, czym i jak długo chce się bawić.
- Opiekunowie stwarzają dziecku warunki do odzwierciedlania, przeżywania i powtarzania swoich codziennych przeżyć w zabawie.
- Opiekunowie pomagają rozpoznawać i nazywać emocje i uczucia przeżywane przez dziecko w trakcie zabaw.
- Opiekunowie dbają o to, żeby dziecko mogło bez poczucia winy i wstydu przeżywać w zabawie frustracje, porażki i trudne emocje.
- Opiekunowie dbają o to, żeby dziecko w zabawie znajdowało własną drogę, mogło uczyć się za pomocą prób i błędów, powtarzania i zmagania się z trudnościami.
- Opiekunowie dbają o to, żeby dziecko mogło dostrzegać efekty własnych zmagañ, nowe umiejętności i osiągnięcia oraz odczuwało w związku z nimi satysfakcję i dumę.

Obszar: Infrastruktura i przestrzeń

Aranżacja przestrzeni w żłobku powinna zapewniać dzieciom zarówno poczucie bezpieczeństwa fizycznego i emocjonalnego, jak i umożliwić aktywne uczenie się.

Zapewnianie odpowiedniej infrastruktury w żłobku oraz regularne dbanie o stan techniczny sprzętu i wyposażenia jest konieczne, by zapewnić dzieciom bezpieczny pobyt oraz nie dopuścić do wypadków i innych zagrażających dzieciom sytuacji.

Odpowiednio przemyślana aranżacja przestrzeni w żłobku wspiera rozwój dzieci, wpływa na ich samopoczucie, wzmacnia kondycję fizyczną oraz buduje komunikację i relacje w grupie. Otoczenie, zarówno wewnątrz jak i na zewnątrz budynku, może zapewniać dzieciom różnorodne doświadczenia, stwarzać okazję do aktywności i wyciszenia, być inspirującym miejscem do kreatywnych zabaw, eksplorowania i prowadzenia badań oraz podejmowania i realizowania różnorodnych wyzwań.

Ważne, aby aranżacja przestrzeni – stałe i przewidywalne otoczenie, przyjazna i domowa atmosfera, specjalne miejsce dla rodzin - zapewniała dzieciom emocjonalne bezpieczeństwo w żłobku. Przestrzeń w placówce powinna również rozwijać samodzielność dzieci i wzmacniać ich orientację w zakresie mijającego czasu, najbliższego otoczenia i codziennego życia w żłobku.

Dzięki aranżacji przestrzeni na strefy (przeglądania i czytania książeczek, aktywności ruchowej, manipulowania i konstruowania, badania i wielozmysłowych doświadczeń, zabaw plastycznych, zabaw naśladowczych, spotkań grupowych), dzieci mają możliwość podejmować różnorodne zabawy i aktywności oraz bawić się indywidualnie, w parach, małych grupkach i w całej grupie.

Opiekunowie powinni regularnie monitorować przestrzeń w placówce i dostosowywać ją do zmieniających się potrzeb, preferencji i aktualnych zainteresowań dzieci.

Standard 1 Żłobek zapewnia bezpieczną i zgodną z obowiązującymi przepisami prawa infrastrukturę wewnątrz lokalu i na placu zabaw

Opisy standardu i sposoby realizacji:

1.1. Placówka posiada wszystkie wymagane przepisami prawa decyzje dotyczące wymogów lokalowych i sanitarnych.

- Podmiot prowadzący posiada tytuł prawny do lokalu, w którym jest prowadzony żłobek.
- Lokal znajduje się w budynku lub w jego części spełniającym wymagania określone w przepisach techniczno-budowlanych oraz przepisach o ochronie przeciwpożarowej dla kategorii zagrożenia ludzi ZL II lub lokal spełnia wymagania określone w aktualnie obowiązujących przepisach.

- Placówka posiada decyzję od właściwego państwowego inspektora sanitarnego o zapewnieniu bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu dzieci.

1.2. Placówka zapewnia odpowiednią wielkość powierzchni przypadającej na dziecko.

- Placówka zapewnia wielkość powierzchni zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami prawa.
- Rekomenduje się, by dla komfortu dzieci powierzchnia wynosiła 4 m² na każde dziecko.

1.3. Placówka zapewnia odpowiednią liczbę i rodzaj pomieszczeń.

- Lokal posiada co najmniej jedno pomieszczenie przeznaczone na pobyt dzieci zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami prawa.
- Dzieciom zapewnia się możliwość spożywania posiłków w higienicznych warunkach oraz miejsce na odpoczynek.
- W miarę możliwości, placówka zapewnia dwa pomieszczenia dla każdej grupy, tak by umożliwić dzieciom spokojny odpoczynek.
- W lokalu znajduje się wydzielone miejsce dla personelu, spełniające funkcje pomieszczenia socjalnego, szatni oraz - w miarę możliwości - pracy własnej personelu.
- Pomieszczenia higieniczno-sanitarne spełniają wymogi aktualnie obowiązujących przepisów prawa w tym zakresie.
- W placówce jest wydzielone miejsce do przechowywania odzieży wierzchniej dla dzieci, rodziców i personelu.
- W przypadku zatrudnienia w placówce pielęgniarki w lokalu znajduje się wyodrębnione stanowisko dla pielęgniarki.

1.4. Pomieszczenia są utrzymane w odpowiednim stanie technicznym.

- W placówce przeprowadzane są remonty i konserwacje, w tym przeglądy budowlane, przeglądy sprzętu przeciwpożarowego.
- W placówce przeprowadzane są okresowe kontrole wewnętrzne stanu technicznego pomieszczeń i wyposażenia oraz zabawek.

1.5. Znajdujący się na terenie placówki plac zabaw zapewnia dzieciom bezpieczny pobyt.

- Plac zabaw jest poddawany obowiązkowym przeglądom budowlanym przez osobę uprawnioną zgodnie z obowiązującymi terminami.
- Wyposażenie placu zabaw posiada wszelkie niezbędne atesty bezpieczeństwa.

Standard 2 Aranżacja przestrzeni w żłobku zapewnia dzieciom poczucie emocjonalnego bezpieczeństwa

Opisy standardu i sposoby realizacji:

2.1. Opiekunowie poprzez aranżację przestrzeni tworzą bezpieczną i domową atmosferę. ▀

Opiekunowie zapewniają dzieciom w żłobku stałe i przewidywalne otoczenie.

- Opiekunowie zawsze uprzedzają dzieci o dokonywanych zmianach w aranżacji sali oraz - w zależności od wieku i możliwości dzieci - włączają je do tych zmian.
- Opiekunowie dbają o to, aby otoczenie, w którym przebywają dzieci, przypominało dom rodzinny, np. poprzez obecność przedmiotów kojarzących się z domem: kanapy, miękkie poduszki, zdjęcia rodzinne, przytulne oświetlenie.
- Opiekunowie aranżują dzieciom miejsca do schowania się i pobycia samemu, typu domki, jamki.
- Opiekunowie umożliwiają każdemu dziecku posiadanie osobistej i łatwo dostępnej szafki lub szufladki, w których dzieci mogą przechowywać ważne dla nich rzeczy.
- Opiekunowie dbają o to, aby w placówce istniało specjalnie zaaranżowane miejsce dla rodziców (Patrz: Obszar „Rodzina”).

2.2. Opiekunowie tak aranżują przestrzeń, by pomóc dzieciom orientować się w otoczeniu i codziennym życiu żłobka.

- W placówce są wyraźne oznaczenia miejsc i dróg pomiędzy pomieszczeniami, np. zdjęcia pomieszczeń na drzwiach, przyklejone ślady stóp do kluczowych miejsc.
- Osobiste miejsca i przedmioty dzieci typu szafka w szatni, w łazience są oznaczone czytelnie zdjęciem lub graficznym symbolem
- Opiekunowie pomagają dzieciom orientować się w czasie, np. poprzez graficznie przedstawiony rytm dnia, dostęp do okien.
- Opiekunowie pomagają dzieciom lepiej poznawać siebie oraz inne dzieci i dorosłych w żłobku, np. poprzez zdjęcia grupy, lustra umieszczone w różnych pomieszczeniach.

2.3. Opiekunowie dbają, by przestrzeń odzwierciedlała poszanowanie indywidualności i różnic między ludźmi.

- Opiekunowie, np. poprzez opisy w różnych językach, elementy wyposażenia wewnątrz z różnych kultur, z których pochodzą rodziny, dbają o to, aby każde dziecko i jego rodzina czuli się przywitani i uwzględnieni w placówce.
- Opiekunowie poprzez udostępnianie dzieciom różnych przedmiotów i zabawek (książki, lalki o różnym kolorze skóry, płci, stanie zdrowia) dbają o to, by dzieci uczyły się podobieństw i różnic między ludźmi i doświadczały akceptacji takimi, jakie są.

Standard 3 Aranżacja przestrzeni w żłobku jest ucząca i inspiruje dzieci do różnych aktywności

Opisy standardu i sposoby realizacji:

3.1. Opiekunowie aranżują przestrzeń w placówce uwzględniając wiek dzieci, ich potrzeby rozwojowe i aktualne zainteresowania.

- Opiekunowie mają wiedzę o aranżowaniu uczącej przestrzeni dla dzieci ze względu na wiek i ich potrzeby.
- Opiekunowie systematycznie obserwują, w jaki sposób dzieci korzystają z dostępnej im przestrzeni oraz wyposażenia, by poznać ich aktualne preferencje i zainteresowania.
- Opiekunowie elastycznie dopasowują otoczenie w placówce do danego etapu rozwoju, potrzeb i możliwości dzieci poprzez regularne uzupełnianie i zmiany wyposażenia oraz materiałów do zabawy.

3.2. Opiekunowie, aranżując przestrzeń w placówce, dbają o równowagę bodźców zmysłowych i nie przeciążanie układu nerwowego dzieci.

- W całej placówce dominują stonowane, jasne kolory ścian i wyposażenia.
- W placówce unika się nadmiernej ilości dekoracji.
- W placówce dba się o odpowiednie oświetlenie, np. poprzez dostęp do naturalnego światła dziennego, unikanie firanek i ozdób na oknach, ochronę przed nadmiernym nasłonecznieniem, korzystanie ze zróżnicowanych źródeł światła.
- W placówce dba się o dobrą atmosferę akustyczną pomieszczeń np. poprzez stosowanie materiałów absorbujących dźwięki, takie jak miękkie tkaniny, naturalne materiały oraz minimalizowanie przedmiotów czy zabawek wydających głośne, ostre dźwięki, np. zabawki elektroniczne.

- Opiekunowie dbają o dobrą wentylację pomieszczeń w całej placówce oraz dostęp do świeżego powietrza.

3.3. Opiekunowie w taki sposób aranżują przestrzeń, aby rozwijała samodzielność dzieci.

- Opiekunowie zwracają uwagę na to, aby meble i wyposażenie w placówce było dostosowane do wieku i wzrostu dzieci.
- Opiekunowie dbają, aby sprzęty, zabawki, materiały edukacyjne były dostępne dla dzieci i aby mogły one samodzielnie sięgnąć po każdą rzecz, np. niskie, otwarte półki.
- Opiekunowie oznaczają, np. za pomocą zdjęć czy symboli graficznych, pojemniki, pudła, kosze, szafki, aby dzieci orientowały się, co jest w środku i gdzie rzeczy mają swoje miejsce.
- Opiekunowie eksponują prace dzieci, zdjęcia rodzinne i grupowe oraz ważne materiały edukacyjne na wysokości wzroku dzieci.
- Opiekunowie zapewniają dzieciom (w zależności od ich wieku) dostęp do przedmiotów, które można elastycznie i samodzielnie wykorzystywać, np. kartony, koce, tkaniny, poduszki.

3.4. Opiekunowie tak aranżują przestrzeń, aby sprzyjała różnorodnym kontaktom i relacjom między dziećmi.

- W sali jest wyodrębniona przestrzeń na spotkania i zabawy w całej grupie.
- Przestrzeń w sali jest podzielona na strefy tak, aby dzieci mogły się w nich bawić zarówno w małych grupkach, jak i indywidualnie.
- Opiekunowie dbają o odpowiednią ilość materiałów i zabawek sprzyjających wspólnej zabawie i zmniejszaniu rywalizacji, np. zapewniając dużo podobnych zabawek typu klocki, wózki, samochody.

3.5. Opiekunowie aranżują przestrzeń w sali na strefy, które umożliwiają dzieciom różne aktywności i zabawy.

- Opiekunowie aranżują, modyfikują, uzupełniają strefy aktywności, zgodnie z potrzebami i zainteresowaniami dzieci.
- Opiekunowie dbają, aby przeznaczenie i podział stref aktywności były czytelne i zrozumiałe dla dzieci, wykorzystując np. zdjęcia, parawany, meble.
- W sali znajdują się następujące strefy:
 - strefa aktywności ruchowej,
 - strefa przeglądania i czytania książeczek,
 - strefa manipulowania i konstruowania,

- strefa badania i wielozmysłowych doświadczeń,
- strefa zabaw plastycznych ,
- strefa zabaw naśladowczych ,
- strefa spotkań grupowych,
- strefa odpoczynku (patrz: obszar „Sytuacje codzienne – odpoczynek”).

3.6. Opiekunowie tak aranżują otoczenie w sali, aby dzieci miały różne doświadczenia ruchowe.

- W zależności od wieku i potrzeb dzieci, w placówce znajduje się wolna i bezpieczna przestrzeń do swobodnego ruchu, testowania możliwości swojego ciała i trenowania umiejętności motorycznych.
- Opiekunowie „modelują” podłogi za pomocą płaskich podestów, materacy piankowych, stopni, pochyłych powierzchni, małych zagłębień czy podwyższeń, tak aby stanowiły one różne wyzwania ruchowe dla dzieci.
- Opiekunowie zapewniają dostęp dzieciom do różnych inspirujących sprzętów i zabawek ruchowych, takich jak: niskie drabinki, huśtawki, hamaki, bujaki, tunele, zjeżdżalnie, trampoliny, rowerki. zabawki na kijkach i do ciągnięcia, piłki.

3.7. Opiekunowie aranżują przestrzeń do przeglądania, opowiadania i czytania książek.

- Opiekunowie aranżują w sali przytulne miejsce do czytania i oglądania książeczek.
- Opiekunowie umożliwiają dzieciom swobodny dostęp do różnych książek, np.: książeczki dotykowe, dźwiękowe, książki zawierające realistyczne zdjęcia przedmiotów, ludzi, zwierząt, książki zawierające prostą fabułę oraz opisujące świat przeżyć i doświadczeń małych dzieci.

3.8. Opiekunowie organizują w sali dla dzieci strefę do manipulowania i konstruowania.

- Opiekunowie dbają, aby w sali była wystarczająca ilość miejsca na manipulowanie, konstruowanie i eksponowanie konstrukcji.
- Opiekunowie zwracają uwagę, aby w sali były dostępne materiały, przedmioty i zabawki, które zachęcają dzieci do manipulowania, np. materiały naturalne, przedmioty o różnych fakturach, kolorach, kształtach, rozmiarach, wypełnieniach, z różnych materiałów, typu tablice manipulacyjne, pojemniki z różnymi materiałami, sortery, matrioszki, układanki, magnesy, przybijanki.
- W sali znajdują się proste i liczne przedmioty oraz zabawki tego samego rodzaju do układania i konstruowania, np.: klocki drewniane, klocki duplo, kartony, tory, klocki piankowe, materace, poduszki.

3.9. Opiekunowie aranżują przestrzeń do badania i wielozmysłowego doświadczania.

- Dzieci mają dostęp do różnorodnych materiałów i przedmiotów stymulujących zmysł dotyku, takich jak: materiały o różnych fakturach, dostęp do wody, piasku; pojemniki z fasolą, ryżem, kaszą, soczewicą, woreczki wypełnione różnymi materiałami naturalnymi, materiały naturalne – kamienie, muszelki, kawałki drewna, pnie drewniane, szyszki, korki.
- Dzieci mają dostęp do różnorodnych materiałów i przedmiotów stymulujących zmysł wzroku, np.: różne kolory materiałów, lustra, mobile, butelki z różną zawartością, latarki, szybki kolorowe.
- Dzieci mają dostęp do różnorodnych materiałów i przedmiotów stymulujących zmysł węchu, np.: rośliny, zioła, kwiaty, delikatne olejki zapachowe.
- Dzieci mają dostęp do różnorodnych materiałów i przedmiotów stymulujących zmysł słuchu, takich jak: przedmioty wydające dźwięki, proste instrumenty muzyczne: dzwonki, bębny, grzechotki, zbiór muzyki klasycznej, kołysanki.
- Dzieci mają dostęp do różnych przedmiotów stymulujących zmysł równowagi: np. niskie równoważnie i podesty, hamaki, memola.
- Materiały i przedmioty są dostępne w dużych ilościach, np. duży pojemnik z fasolą, instrument, miska, łyżka dla każdego dziecka.
- Opiekunowie umożliwiają dzieciom korzystanie z różnorodnych przedmiotów służących badaniu i eksperymentowaniu typu: lejki, łyżki, miski, łopatk, chochelki, sitka, lupy.
- Opiekunowie wykorzystują łazienkę do organizacji różnorodnych zabaw z wodą np. przelewanie, barwienie wody, zabawy pianą.

3.10. Opiekunowie zapewniają dzieciom miejsce, w którym w każdej chwili mają możliwość swobodnego tworzenia i zabaw plastycznych.

- W sali znajdują się meble i sprzęty, które umożliwiają swobodne korzystanie z materiałów plastycznych, np.: stoły, sztalugi, regał z materiałami plastycznymi.
- Dzieci mają dostęp do różnorodnych mas sensorycznych, materiałów plastycznych i kreatywnych, takich jak: masa piankowa, piasek kinestetyczny, ciastolina, masa solna, różne rodzaje papieru, kredki grube, kreda, plastelina, nożyczki z zabezpieczeniami, płynne farby i pojemniki do farb oraz różnorodne pędzle, kamyczki, piórka, koraliki.
- Materiały są dostępne w dużych ilościach i w dużych formatach, np. cała miska masy solnej, duże pojemniki z farbami w podstawowych kolorach, duże arkusze papieru.

- Opiekunowie umożliwiają dzieciom tworzenie i wykorzystywanie materiałów zgodnie z ich pomysłami oraz w pozycji, którą dzieci wybiorą, np. na stojąco, na siedząco, w miarę możliwości na podłodze.

3.11. Opiekunowie organizują dla dzieci miejsca do zabaw naśladowczych związanych z odtwarzaniem codziennych czynności, wykonywanych w domu i w najbliższym otoczeniu.

- Opiekunowie zapewniają dzieciom dostęp do różnych akcesoriów oraz materiałów i przedmiotów codziennego użytku, takich jak: Kuchenka, naczynia i przybory kuchenne, opakowania po prawdziwych produktach spożywczych, lalki, butelki do karmienia, samochody, kolejka, zwierzątka, koce, poduszki
- Opiekunowie dbają, aby dzieci mogły się bawić zabawkami do naśladowania znanych im zawodów np. stetoskop, strzykawki, bandaż, czapka policyjna.
- Opiekunowie umożliwiają dzieciom przebieranie się poprzez dostęp do lustra i różnych rekwizytów np. torebki, korale, kapelusze i fantazyjne czapki.

3.12. Przestrzeń na zewnątrz placówki (plac zabaw) oferuje różne uczące doświadczenia i możliwość przyjemnego spędzania czasu.

- Przestrzeń dla najmłodszych dzieci jest wydzielona i dostosowana do ich wieku, np. poprzez bezpieczne podłogi, osłony przeciwsłoneczne, materiały i zabawki dla dzieci do lat 3 .
- Plac zabaw zapewnia dzieciom różne doświadczenia ruchowe, np. poprzez różnorodne ukształtowanie terenu i sprzęty typu huśtawki, drabinki, rowerki, zjeżdżalnie, piłki, tory przeszkód.
- Na placu zabaw dzieci mają kontakt z naturalnymi materiałami typu: woda, piasek, drewno.
- Plac zabaw zapewnia dzieciom kontakt z naturą, np. poprzez trawiaste przestrzenie, kwiaty, zioła, drzewa, pieńki, głązy, wiklinowe labirynty.
- Plac zabaw oferuje możliwość wycofania się, odpoczynku, ochrony przed słońcem i deszczem w czasie pobytu na dworze, np. poprzez dostęp do domków, podestów, wiat, ławeczek, osłon przeciwsłonecznych.

Obszar: Niepełnosprawność i specjalne potrzeby dzieci

Każdemu dziecku z niepełnosprawnością lub wymagającemu szczególnej opieki, zgodnie z Konwencją ONZ ratyfikowaną przez Polskę w 2012 roku, powinno umożliwić się osiągnięcie i utrzymanie jak największej samodzielności, zdolności fizycznej, intelektualnej, społecznej i zawodowej oraz pełnej integracji i uczestnictwa we wszystkich aspektach życia społecznego. Na wczesnym etapie rozwoju oznacza to możliwość korzystania m.in. z opieki żłobkowej.

Rzeczywistej integracji dzieci w żłobku sprzyja stworzenie odpowiednich warunków - osobowych (tj. dotyczących osób pracujących z dzieckiem) i materialnych (tj. dotyczących infrastruktury, pomocy edukacyjnych) - dostosowanych do indywidualnych potrzeb dzieci.

Żłobek nie jest miejscem prowadzenia specjalistycznej rehabilitacji i terapii dziecka, jednak opiekunowie sprawujący w żłobku opiekę nad dzieckiem z niepełnosprawnością potrzebują specjalistycznego wsparcia (np. fizjoterapeuty, pedagoga specjalnego o specjalności odpowiadającej niepełnosprawności dziecka, logopedy, psychologa) w formie szkoleń i systematycznych konsultacji, by stworzyć podstawowe warunki potrzebne do uczestnictwa dziecka w codziennym życiu placówki.

Dzięki takim działaniom, włączanie dzieci z niepełnosprawnością i wymagających szczególnej opieki w ogólnodostępną opiekę żłobkową nie będzie pozorne i zapobiegnie praktykom dyskryminacyjnym.

Osoby pracujące w żłobku, traktując bez uprzedzeń dziecko z niepełnosprawnością lub wymagające szczególnej opieki, stają się modelem w tym zakresie dla dzieci i rodziców dzieci pełnosprawnych.

Standard 1

Żłobek organizuje warunki pozwalające na uczestnictwo dziecka z niepełnosprawnością lub wymagającego szczególnej opieki w codziennym życiu placówki

Opisy standardu i sposób realizacji:

1.1. Placówka przyjmuje dzieci z niepełnosprawnością lub wymagające szczególnej opieki na podstawie orzeczenia o niepełnosprawności i/lub opinii Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju.

1.2. Placówka dostosowuje przestrzeń do potrzeb dzieci z niepełnosprawnością lub wymagających szczególnej opieki, które w niej przebywają.

- Lokal posiada odpowiednie warunki architektoniczne, np. brak schodów, możliwość swobodnego poruszania się wózkami, dostosowana toaleta.
- Opiekunowie, po konsultacjach z odpowiednimi specjalistami, aranżują miejsca codziennych aktywności dzieci, związanych z odpoczynkiem, spożywaniem posiłków, czynnościami opiekuńczo-higienicznymi, zabawą.
- W miarę potrzeb i możliwości, placówka zapewnia osobne pomieszczenie do rehabilitacji i wspierania rozwoju dzieci z niepełnosprawnością lub

wymagających szczególnej opieki wyposażone w odpowiednie pomoce i specjalistyczny sprzęt rehabilitacyjny.

Standard 2 Żłobek systematycznie współpracuje ze specjalistami o kwalifikacjach odpowiednich do rodzaju niepełnosprawności dziecka lub do szczególnych potrzeb dziecka

Opisy standardu i sposób realizacji:

2.1. Placówka, w miarę możliwości, zatrudnia specjalistów do pracy z dzieckiem z niepełnosprawnością lub wymagającego szczególnej opieki.

2.2. Personel uczestniczy w szkoleniach dotyczących pracy z dzieckiem z daną niepełnosprawnością lub wymagającego szczególnej opieki, przede wszystkim w zakresie:

- sposobu pracy opiekuńczo-higienicznej,
- pozycjonowania dziecka,
- sposobu komunikacji z dzieckiem,
- aranżowania przestrzeni do codziennych aktywności dziecka,
- stymulowania rozwoju dziecka,
- sposobów monitorowania jego rozwoju, ➤ współpracy z rodzicami.

2.3. Personel systematycznie konsultuje pracę z dzieckiem z niepełnosprawnością lub wymagającym szczególnej opieki ze specjalistami o odpowiednich kwalifikacjach.

- Żłobek stale i systematycznie współpracuje z Ośrodkiem Wczesnego Wspomagania, do którego uczęszcza dziecko, jeśli rodzic udzielił opiekunom stosownych informacji.

Obszar: Rodzina

Współpraca z rodziną dziecka ma podstawowe znaczenie dla jego funkcjonowania w żłobku: samopoczucia, nawiązywania relacji społecznych, motywacji do poznawania i badania otoczenia. Jej podstawą jest rozumienie i docenienie tego, że rodzice są pierwszymi i najważniejszymi opiekunami dziecka oraz uznanie ich decydującej roli w jego procesie rozwoju i wychowania.

Ważne, aby współpraca personelu placówki i rodziców opierała się na obopólnym zaufaniu, wspólnych uzgodnieniach i działaniach na rzecz dobra dziecka i jego rozwoju. Jest to proces, który wymaga czasu, zaangażowania i wynika z doświadczeń zdobywanych podczas codziennych kontaktów.

Zadaniem żłobka jest inicjowanie współpracy z rodzicami, rozpoznawanie ich potrzeb i oczekiwań dotyczących funkcjonowania placówki, tworzenie warunków do codziennej obecności i współuczestnictwa rodzin w żłobku oraz stały przepływ informacji.

Im większe zaufanie i porozumienie pomiędzy rodzicami a opiekunami, tym bardziej pozytywne i wartościowe są doświadczenia dziecka w placówce.

Standard 1 Żłobek inicjuje i rozwija współpracę z rodzicami

Opis standardu i sposoby realizacji:

1.1. Personel żłobka jest zaangażowany w budowanie współpracy z rodzicami.

- Personel (dyrekcja, opiekunowie, personel pomocniczy) rozumie znaczenie współpracy z rodzicami dla rozwoju dzieci i poszerza wiedzę w tym zakresie.
- Personel wspólnie wypracowuje cele i zasady współpracy z rodzicami dotyczące między innymi obszarów i spraw, na które rodzice mogą mieć wpływ.
- Personel zna cele i zasady współpracy z rodzicami.
- Rodzice są informowani przez personel o celach i zasadach współpracy.
- Przeprowadza się co najmniej raz w roku analizę satysfakcji rodziców w zakresie usług świadczonych przez Żłobek.
- Przeprowadza się co najmniej raz na dwa lata weryfikację realizacji standardów pracy z dzieckiem określonych niniejszym dokumentem.

1.2. Personel placówki tworzy warunki do codziennej obecności rodzin w placówce.

- Personel jest znany rodzicom (np. przedstawienie całego personelu podczas zebrania, tablica o zespole, informator o żłobku).
- Personel dba o bezpieczną i przyjazną atmosferę w placówce, pracownicy sygnalizują rodzicom, że są mile widziani w placówce a ich obecność jest ważna i oczekiwana.
- Opiekunowie witają rodziny na początku i żegnają je na końcu każdego dnia.
- Opiekunowie zwracają uwagę na to, by przebywanie rodzin w placówce nie wpływało negatywnie na samopoczucie i potrzeby innych dzieci np. adaptacja czy wizyty w żłobku uwzględniają porę dnia, a liczba osób odwiedzających grupę jest ograniczona.

- Opiekunowie aranżują przestrzeń w taki sposób, aby sprzyjała codziennej obecności rodzin w placówce np. poprzez przyjemne i komfortowe miejsca dla rodziców w holu, szatni, sprzyjające rozmowom z opiekunami i z innymi rodzicami.
- Opiekunowie dbają o przenikanie się środowiska rodzinnego i środowiska placówki np. zdjęcia rodzin, przynoszenie ważnych dla dzieci rzeczy do żłobka i ze żłobka do domu.

Standard 2 Personel żłobka stwarza warunki do dialogu z rodzicami, opiekunowie i rodzice dbają o dobry przepływ informacji i komunikację

Opisy standardu i wskaźniki:

2.1. Placówka umożliwia rodzicom zapoznanie się z podstawowymi dokumentami pracy placówki.

- Dyrektor placówki udostępnia rodzicom podstawowe dokumenty pracy placówki: statut, regulaminy, procedury itp.
- W placówce jest dostępny informator dla rodziców, który zawiera podstawowe informacje o funkcjonowaniu placówki np. program adaptacyjny, ramowy plan dnia, zasady współpracy z rodzicami.

2.2. Opiekunowie znają i uwzględniają oczekiwania i potrzeby rodziców.

- Dyrektor co najmniej raz w roku bada oczekiwania rodziców na temat ich indywidualnych potrzeb i oczekiwań w zakresie różnych obszarów pracy placówki .
- Dyrektor we współpracy z opiekunami uwzględnia potrzeby i oczekiwania rodzin planując organizację pracy placówki oraz pracę opiekuńczo – edukacyjną z dziećmi.
- Opiekunowie systematycznie dokumentują współpracę z rodzicami.

2.3. Opiekunowie mają całościową wiedzę na temat każdego dziecka, którą dzielą się z rodzicami.

- Opiekunowie codziennie wymieniają informacje z rodzicami na temat tego, jak czują i zachowują się dzieci w czasie pobytu w placówce.
- Opiekunowie co najmniej dwa razy w roku zbierają informacje od rodziców na temat przyzwyczajzeń, preferencji, zainteresowań, doświadczeń dziecka.
- Opiekunowie na podstawie obserwacji i dokumentacji prowadzą rozmowy z rodzicami każdego dziecka na temat jego rozwoju, aktualnych zainteresowań oraz możliwości wsparcia, jeśli takie jest potrzebne.

2.4. Opiekunowie komunikują się z rodzicami uwzględniając ich potrzeby i możliwości .

- Opiekunowie oferują różne formy komunikacji, dostosowując je do potrzeb, preferencji i możliwości czasowych rodziców, np. rozmowy, telefon, e-mail .
- Opiekunowie stosują różne sposoby komunikacji bezpośredniej - prowadzą spotkania grupowe i indywidualne rozmowy z rodzicami oparte na prowadzonej obserwacji i dokumentacji rozwoju dziecka i grupy.
- Opiekunowie stosują różne narzędzia komunikacji pośredniej, np. prezentacje zdjęciowe, tablice informacyjne.

2.5. Opiekunowie stwarzają warunki do uczestnictwa każdej rodziny w życiu żłobka.

- Opiekunowie dbają o to, aby poznać każdą rodzinę uczęszczającą do placówki.
- Opiekunowie zapraszają rodziców do zaangażowania się w codzienne funkcjonowanie placówki, uwzględniając ich preferencje, umiejętności oraz możliwości czasowe.
- Opiekunowie uwzględniają różnice w strukturze rodzin oraz zróżnicowanie społeczno-kulturowe np. podejście do wychowania, stosunek do religii itp.

Obszar: Personel – kwalifikacje, kompetencje i rozwój zawodowy, monitoring i ewaluacja

Personel żłobka tworzą pracownicy administracyjni, merytoryczni oraz personel pomocniczy, co zapewnia sprawne funkcjonowanie placówki. Wszyscy pracownicy powinni być zaangażowani i skoncentrowani na działaniach na rzecz dobra dzieci i ich rodzin oraz tworzyć przyjazną, budującą zaufanie atmosferę w placówce.

Filarem placówki są profesjonalni opiekunowie małego dziecka. Zapewniają dzieciom poczucie bezpieczeństwa, rozwijają ciekawość świata i wspierają chęć uczenia się, mają wpływ na umiejętność nawiązywania i utrzymywania kontaktów społecznych, kształtują umiejętności radzenia sobie w nowych i zmieniających się warunkach.

Szczególnie ważna jest jakość interakcji między dzieckiem a opiekunem. Bliska relacja z opiekunem oraz doświadczanie przez dziecko pełnej akceptacji i adekwatnego wsparcia

z jego strony stanowi podstawę jego rozwoju. Opiekun staje się w placówce pośrednikiem między dzieckiem a światem zewnętrznym. Towarzyszy dziecku na co dzień, jego kontakty z dzieckiem są stałe i częste. Jego obecność jest istotna w szczególnie ważnych emocjonalnie dla dziecka momentach dnia. Personel wspiera też rozwój kontaktów dziecka z innymi osobami dorosłymi i dziećmi.

Opiekunowie małych dzieci, w związku ze swoją rolą, potrzebują szkoleń opartych na najnowszej wiedzy i badaniach z zakresu rozwoju i edukacji małego dziecka oraz systematycznej analizy własnej pracy. Ważnym czynnikiem podnoszącym efektywność pracy placówki i jakość sprawowanej opieki jest regularna współpraca w zespole. Praca zespołu powinna opierać się na codziennej komunikacji, regularnych spotkaniach merytorycznych i wymianie informacji oraz na wzajemnym wsparciu i uczeniu się.

Standard 1

Struktura zatrudnienia personelu zapewnia sprawne funkcjonowanie żłobka

Opisy standardu i sposoby realizacji:

1.1. Placówka zatrudnia niezbędny personel administracyjny.

- Żłobkiem kieruje dyrektor.
- Żłobek zatrudnia personel na stanowiskach administracyjnych zgodnie z potrzebami placówki.

1.2. Placówka zatrudnia personel merytoryczny.

- Żłobek zatrudnia opiekunów. Liczba opiekunów zatrudnionych w żłobku jest zgodna z aktualnie obowiązującymi przepisami prawa (1 opiekun na 8 dzieci powyżej roku, 1 opiekun na 5 dzieci w przypadku opieki nad dzieckiem z niepełnosprawnością albo dzieckiem wymagającym szczególnej opieki).
- Personel posiada odpowiednie kwalifikacje zgodnie z Ustawą o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz zgodnie z Ustawą o pracownikach samorządowych (jeśli dotyczy).
- W żłobku sprawującym opiekę nad więcej niż 20 dziećmi zatrudniona jest pielęgniarka/położna.
- Placówka zatrudnia dietetyka/ intendenta czuwającego nad odpowiednim żywieniem dzieci i dietami eliminacyjnymi.

1.3. Placówka zatrudnia niezbędny personel pomocniczy.

- Placówka posiada porozumienie z Przedszkolem Publicznym w Nowej Wsi dotyczące żywienia dzieci, placówka zatrudnia pomoc kuchenną.

- Placówka zatrudnia osoby sprzątające i dezynfekujące pomieszczenia, zgodnie z metrażem placówki.

Standard 2 Personel tworzy rozwijający się i regularnie współpracujący ze sobą zespół

Opisy standardu i sposoby realizacji:

2.1. Personel stale rozwija kompetencje pracy z małymi dziećmi i ich rodzinami.

- Przynajmniej raz do roku odbywają się spotkania merytoryczne całego zespołu placówki lub szkolenia całego zespołu placówki.
- Personel merytoryczny, co najmniej raz w roku, przeprowadza autoewaluację swojej pracy, np. w oparciu o arkusz autoewaluacji.
- Dyrektor, przynajmniej raz na 2 lata przeprowadza ocenę i ewaluację pracy opiekunów, z uwzględnieniem w szczególności ich postawy, zaangażowania, relacji z dziećmi i rodzicami, organizacji pracy, rzetelności i sumienności. .
- W miarę możliwości, opiekun uczestniczy w szkoleniach zewnętrznych, poszerzających kompetencje pracy z małymi dziećmi i ich rodzinami.
- W przypadku sytuacji problemowej, opiekun konsultuje się z innymi członkami zespołu lub specjalistami zewnętrznymi.
- Dyrektor na podstawie: oceny i ewaluacji pracy opiekunów i pozostałych pracowników żłobka, oceny poziomu satysfakcji ze świadczonych usług, weryfikacji poziomu realizacji standardów określa obszary wymagające aktualizacji lub rozwoju wiedzy i umiejętności pracowników zatrudnionych w żłobku.

2.2. Zespół placówki systematycznie współpracuje ze sobą.

- Zespół zna i uznaje cele oraz ważne dla wszystkich wartości w zakresie pracy z dzieckiem i rodziną, zawarte w dokumentach żłobka.
- W zespole istnieje podział ról i zadań, odpowiadający zarówno kompetencjom, jak i indywidualnym predyspozycjom oraz doświadczeniom pracowników.
- Kadra merytoryczna komunikuje się na bieżąco, wymienia się informacjami na temat dzieci po to, by adekwatnie odczytywać ich aktualne potrzeby i na nie odpowiadać.
- Osoby prowadzące jedną grupę wymieniają informacje o obserwacji rozwoju dzieci, planowania pracy i współpracy z rodzicami.
- Członkowie zespołu wzajemnie wspierają się i uczą się od siebie, udzielają sobie informacji zwrotnych, dzielą się doświadczeniami i pomysłami.

Standard 3 Personel rozwija styl opieki i komunikacji z dziećmi oparty na szacunku i uważności na potrzeby dzieci

Opisy standardu i sposoby realizacji:

3.1. Opiekunowie posiadają kompetencje do rozwijania wrażliwej i pełnej szacunku interakcji z dzieckiem.

- Opiekunowie są uważni na sygnały dziecka, próbują zrozumieć, jakie potrzeby się za nimi kryją.
- Opiekunowie nawiązują fizyczny kontakt, gdy dziecko tego potrzebuje: noszą, bujają, przytulają, trzymają za rękę.
- Opiekunowie są dostępni emocjonalnie: akceptują i traktują poważnie wszystkie emocje dziecka, odzwierciedlają je, pomagają je wyrazić, dbają o ukojenie dziecka.
- Opiekunowie są uważni na frustrację dziecka, reagują odpowiednio do sytuacji: pocieszają, wyjaśniają, rozmawiają, zachęcają do zmiany działania, dają dziecku czas na ochłonięcie.
- Opiekunowie są cierpliwi i spokojni, dają dzieciom czas. Wyciszają własne emocje, by skupić się na wspieraniu dziecka.
- Opiekunowie dbają o naturalny rytm funkcjonowania dziecka, np. nie ponaglają, żeby szybko jadło, nie zmuszają do położenia się.
- Opiekunowie uruchamiają poczucie humoru, optymizm i rozwijają je u dzieci, dbając jednocześnie o to, by żarty były zrozumiałe dla dzieci, nie raniły ich.
- Opiekunowie nie zawstydzają dziecka, nie ranią poprzez komentarze słowne czy reakcje pozawerbalne.
- Opiekunowie nie stosują kar, a uczą stopniowo dzieci ponoszenia konsekwencji swych działań, próbując znaleźć przede wszystkim przyczyny trudnych do przyjęcia zachowań dzieci.
- Opiekunowie stosują narzędzia pogłębiające bliskość, np. zabawy paluszkowe, wylizanki, rymowanki, piosenki.
- W przypadku nieobecności stałego opiekuna dziecka, placówka troszczy się, aby opiekę nad nim przejęła czasowo osoba znana dziecku.

3.2. Opiekunowie potrafią komunikować się i prowadzić dialog z dziećmi oparty na wzajemności.

- Opiekunowie dbają, by to, co mówią, było zrozumiałe dla dziecka, używają języka dostosowanego do jego poziomu rozwoju.
- Opiekunowie dbają o to, by nie mówić zbyt głośno, dostosowują ton głosu do sytuacji.

- Opiekunowie uważnie i aktywnie słuchają dzieci: są w kontakcie wzrokowym, zadają dziecku pytania, powtarzają jego wypowiedzi czy wokalizy, dają czas na wypowiedzenie się.
- Opiekunowie starają się zrozumieć próby dziecka dotyczące komunikowania się i doceniają jego wysiłek.
- Opiekunowie dbają o to, by pomóc dzieciom nazywać i rozumieć ich dziecięce doświadczenia: np. uprzedzają je, co się będzie działo, opisują to, czego dzieci aktualnie doświadczają.
- Opiekunowie inicjują i prowadzą rozmowy z dziećmi.
- Opiekunowie są uważni na to, co dzieci interesuje, podejmują i rozwijają z nimi te tematy.
- W kontaktach z dziećmi opiekunowie równoważą mówienie i słuchanie.

3.3. Personel Żłobka dokonuje monitoringu i ewaluacji pracy

- Dyrektor w porozumieniu z pracownikami na podstawie: oceny i ewaluacji pracy opiekunów i pozostałych pracowników żłobka, oceny poziomu satysfakcji ze świadczonych usług, weryfikacji poziomu realizacji standardów dokonuje bieżącego oraz okresowego aktualizowania planu opiekuńczo- wychowawczo- dydaktycznego, z określeniem obszarów pracy wymagających uwagi i zaangażowania personelu celem optymalizacji realizacji założonych celów (standardów)

Załącznik: Zalecenia dietetyczne

Żywnienie jest ważnym elementem warunkującym zdrowie i prawidłowy rozwój dziecka. Podkreślany przez WHO (World Health Organization) fakt, że stan zdrowia aż w 70% zależy od czynników środowiskowych, uzasadnia twierdzenie, iż prawidłowe żywienie jest najważniejszym rodzajem profilaktyki wielu schorzeń. Właściwe żywienie musi zaspokajać zapotrzebowanie organizmu na substancje energetyczne, poszczególne składniki odżywcze (białka, tłuszcze, węglowodany) oraz powinno opierać się na spożywaniu produktów zgodnie z tzw. piramidą żywieniową.

Potrzeby żywieniowe dzieci – zapotrzebowanie na energię, podstawowe składniki pokarmowe i płyny – zmieniają się zgodnie z tempem wzrastania i aktywnością fizyczną. Prawidłowe żywienie warunkuje harmonijny wzrost i dojrzewanie, dobre samopoczucie, sprawność fizyczną oraz zdolność do nauki. Dzięki odpowiednio zbilansowanej diecie organizm jest nie tylko chroniony przed niedoborami pokarmowymi, ale także zmniejsza się ryzyko wystąpienia wielu chorób powstających na tle wadliwego żywienia.

- Dzienny jadłospis zawiera wypisane alergeny, normy kalorii oraz składniki pokarmowe.
- Uwzględnia się odpowiedni rozkład procentowy dziennej puli energetycznej.
- Jadłospis obejmuje odpowiednią proporcję makro - i mikroskładników pokarmowych oraz zawartość kaloryczną.
- Zapewnia się urozmaicenie jadłospisu, stopniowo wprowadza się i przyzwyczajają się dzieci do nowych produktów.
- Zapewnia się różnorodność posiłków pod względem doboru produktów i ich konsystencji.
- Zapewnia się różnorodność barwy, smaku i zapachu podczas komponowania posiłków, tak by posiłki były atrakcyjne dla dzieci nie tylko odżywczo, ale również smakowo i wizualnie.
- W żywieniu małych dzieci (do końca 2 roku życia) nie stosuje się diety z ograniczeniem tłuszczu i cholesterolu.
- Należy unikać nadmiernego rozdrobnienia produktów (przecierania i miksowania).
- Sposób żywienia uwzględnia urozmaicony asortyment produktów z każdej grupy (np.: kasze, ryże, makarony, pieczywo itp.).
- W tworzeniu jadłospisu uwzględnia się sezonowość produktów (warzywa i owoce) i ich występowanie w naszej strefie klimatycznej.
- Posiłki podstawowe zawierają produkty białkowe pochodzenia zwierzęcego oraz odpowiednią ilość błonnika pokarmowego.
- Chude mięso czerwone, w tym wędliny, są spożywane nie częściej niż dwa, trzy razy w tygodniu, jaja kurze – w dni, kiedy nie jest spożywane mięso. Mięso drobiowe jest spożywane dwa, trzy razy w tygodniu, natomiast ryby – raz, dwa razy w tygodniu.
- Warzywa i owoce są podawane dzieciom w postaci gotowanej i na surowo.
- Potrawy powinny być lekkostrawne i przygotowane z uwzględnieniem wszystkich dozwolonych technik obróbki.
- Nie stosuje się produktów wysoko przetworzonych, słodzonych oraz dosalanych.
- Potrawy przyprawia się stosując zioła i delikatne przyprawy jako alternatywę dla soli i cukru.
- Do picia podaje się wodę nisko mineralizowaną, źródlaną, herbaty ziołowe, owocowe, soki owocowe oraz kompoty owocowe bez cukru.
- Dieta wegetariańska i inne diety niekonwencjonalne dla dzieci powinny być poprawnie bilansowane, ponieważ wymagają dodatkowego pokrycia zapotrzebowania na energię i podstawowe składniki odżywcze (np. białko, żelazo, wit.B12).

Opracowano na podstawie:

Instytut Małego Dziecka im. Astrid Lindgren: Standardy jakości opieki dla dzieci do 3 lat w żłobkach. Poznań, 2019 rok